

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

Prestupnik iz Santa Fe

BROJ 91

CENA 2 DIN.

KADA POSETITE
GENERALNO ZASTUPNIŠTVO ŠVAJCARSKÉ FIRME

DARWIL

TRST PIAZZA S. ANTONIO NUOVO 4/I-II

MOĆI ĆETE DA IZABERETE JEDAN OD PREKO 600 TIPOVA
ČASOVNIKA „DARWIL“ I „ARETTA“ POZNATIH PO
PRECIZNOSTI I ELEGANCIJI OBLIKA.

TOM PRILIKOM NE PROPUSTITE DA OBRATITE PAŽNJU
NA NAJVEĆI IZBOR ZLATNOG NAKITA U EVROPI, PO
SVETSKIM KONKURENTNIM CENAMA, IZRAĐENOG OD 14,
18 I 22-KARATNOG, SLUŽBENO KONTROLISANOG ZLATA!

PREPORUČUJEMO

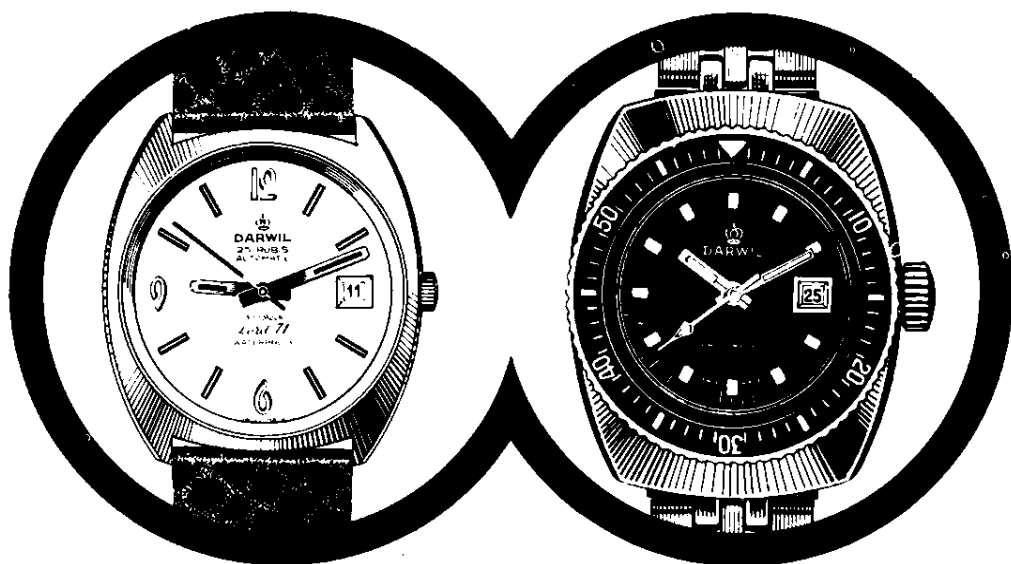
ZA VAS — ČASOVNIK LORD 71

ZA VAŠU SUPRUGU — ČASOVNIK LADY 71

**SA UGRAĐENIM DARBLOCKOM KOJI ŠTITI OD POTRESA
I UDARA**

ČASOVNIKE „DARWIL“ I „ARETTA“ MOŽETE NABAVITI
I U SPECIJALIZOVANIM TRGOVINAMA I ROBNIM
KUĆAMA U JUGOSLAVIJI!

**SERVISI ZA ODRŽAVANJE POSTOJE U SVIM VEĆIM
MESTIMA**

**PRESTUPNIK
IZ SANTA FE**

Naslov originala:

WILLIAM MARK:

OUTLOW VON SANTA FE

Copyright by Martin Kelter Verlag 1970.

PRESTUPNIK IZ SANTA FE

Još u ono vreme bilo je mladih ljudi kakve danas sasvim precizno nazivaju huliganima. Sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog veka u Sjedinjenim Državama određenu vrstu mladih ljudi nazivali su momcima bukačima. To su bili uglavnom nezadovoljnici, razmetljivci i oni koji sve bolje znaju.

Stan Riper je u svakom slučaju sa svojih devetnaest godina trebalo da preraste taj uzrast. Uzrast u kome se prevrću kola, preskaču kapije korala, radnje zamazuju bojama, lome stepenice tremova u noćnim satima. Sve je to trebalo već odavno da bude iza njega. Na žalost, on iz tog doba nije izašao, ostao je i dalje momak bukač. I to jedan od onih za koje se nipošto ne bi moglo reći da je bezazlen. Ono što je činio ne bi se moglo nazvati nestašlucima.

Stan je bio momak srednjeg rasta, snažan i naočit, gibak, sa veći-

tom cigaretom u uglu usana, neobrijan i nepodšišan. Kosa mu je padala niz vrat i podvijala se na kragi košulje. Ruke je većito držao duboko u džepovima pantalona, a sivi stetson širokog oboda uvek zabačen na potiljku. Lice mu je na neki način bilo nesrazmerno. Donja polovina se povećavala na štetu gornje, usta su mu bila mesnata, brada velika i isturena, a, nasuprot tome, nos mali, čelo nisko, a oči nalik na proreze.

Možda je njegova nesreća bila što je izgubio oca u ratu. Zbog toga nikada u detinjstvu nije osetio snažnu ruku čoveka koji ga vodi. Majka mu je bila bolešljiva žena, koja je od ranog jutra do kasno u noć radila u predionici, tako da se gotovo nije ni mogla da brine o sinu.

Stan Riper, na žalost, nije imao ni sestara ni braće. Da je možda imao stariju sestru ili starijeg brata, nje-

gov životni put bi možda bio drugačiji.

Sterlin Bak i Fin O'Brajen su uobličili njegov život. I oni su takođe odavno prerasli doba mladića bukača, ali su se ponašali isto kao Stan. Razlikovali su se jedino u tome što su obojica bili oštroumniji i bolje odeveni. Pre svega O'Brajen. On je bio izuzetno prevejan momak, čiji je otac bio vlasnik pilane.

Sterlin Bak je bio prilično čutljiv mlad čovek i izuzetno trvdoglav. Njegovi roditelji su imali kasapnicu u glavnoj ulici velikog grada Santa Fe i od silnog posla veoma malo vremena da se bave svojim sinom.

Ova tri momka su prijateljevala još iz školske klupe i sve dosadašnje nestašluke zajednički sprovodili. Sada, sa devetnaest godina, gotovo dvadeset, bili su se nalazili mladići od petnaest ili najviše šesnaest godina.

Iako se ono što su ova tri odrasla bukača u poslednje vreme učinila nije moglo smatrati nestašlukom, do tog avgustovskog dana nisu počinili nikakvo razbojništvo.

Te večeri sedeli su ispred Markusovog bara i mrzovoljno posmatrali ulicu utonulu u suton. Konačno, ulica je bila izuzetno živa, što je predstavljalo već samo po sebi priličnu zabavu. Međutim, za takve zaključke i mladićima nedostajalo mašte, a za takve prizore nisu imali oči.

Stan baci polupopušenu cigaretu pred noge jedne žene i promrsi mrzovoljno:

— Ko ima nekoliko šuški za još jednu flašu?

Dvojica njegovih prijatelja samo slegnuše ramenima, a Stan se osmehn timer prezrivo.

— Vi ste mi neke mustre! Kada bih imao oca, koji ima pilanu ili kasapnicu, uvek bi u pojasu imao novaca za piće.

O'Brajen mu dobaci pakosno:

— Ti uopšte nemaš oca, Stan, to je tvoja nevolja. — Munuo je lakotom plavokosog Sterlin Baka, pitajući ga: — Šta ti na to kažeš, Stern?

Ovaj potvrdno klimnu glavom i ode. Kada se posle deset minuta vratio, prošao je mimo dvojice svojih prijatelja i ušao u krčmu.

Stan i Fin su ga sledili.

Bak se već bio smestio u ugao šanka. Pred njim je stajala flaša. Kada su mu se dva prijatelja pridružila, primetila su da je naručio tri čaše.

Za nepunih četvrt sata su tri momka bukača ispraznila flašu i time apsolutno dokazala da se ne mogu smatrati odraslim ljudima.

Napustili su lokal ne baš sigurnim korakom. Samo što su izašli, ustanovili su da su dobro pripiti. Svež vazduh im je to još samo potvrdio.

Stan uzviknu ljutito:

— Prokletstvo, neka me skalpiraju ako već sada odem u postelju.

— Ko... ko to traži od tebe? — promrsi Fin.

Stan se zadovoljno isceri.

— Šta još smerate?

Fin nesigurnim prstima pripali cigaretu.

— Mislim da Sterlin hoće da poseti Pegi Rej. Mi ćemo ga pratiti.

Međutim, Bak uopšte nije imao nameru da posećuje malu Pegi Rej,

koja ga je već tri puta grubo odbila.

— Učinićemo nešto drugo — rekao je Bak, koga piće ni iz daleka nije tako jako uhvatilo kao njegove prijatelje. — Fin zna na šta ciljам.

Fin nije imao pojma o čemu se radi, ali je smatrao pitanjem časti da to nipošto ne prizna.

— Jasno, krenimo! — potvrdio je.

Prešli su na suprotnu stranu glavne ulice, a zatim se uputiše širokom Ponderosa avenijom prema konjušnicama debelog Hari Garkina.

Polu sata kasnije su isterali iz Garkinovog korala sedam konja i prikri-li se iza ambara.

— Šta sad? — pitao je Stan.

— Šta sad? — procedi Fin. — Igra se nastavlja!

Razvalili su dvojа baštenskih vrata, prevrnuli kola natovarena poljoprivrednim alatkama i ubacivali pesak kroz otvorene prozore. Onda su neko vreme stajali, teško dišući od napora iza jednog zida i piljili u polumračnu uličicu.

Šta se dogodilo? Sva trojica su iznenada primetila da se nešto ipak dogodilo.

I te večeri bilo je kao i uvek dosada, činili su iste stvari, ali im je baš večeras svoj trojici postalo jasno do koje mere je besmisleno ono što čine. Bili su svesni činjenice da im to više ne pričinjava nikakvo zadovoljstvo.

To je mogao da bude prelomni trenutak u njihovom životu. Sada je bilo samo dva puta. Jedan je vodio ka ozbiljnosti i urazumljivanju, a drugi je bio — stranputica!

Stan je sakupio poslednje ostatke duvana i savio cigaretu.

— Idemo li? — upitao je poluglasno.

Fin O'Brajen oseti da je pitanje bilo njemu upereno. Osetio je takođe da je ovo bilo odlučujuće pitanje.

Ne, oni sad neće otići kući. Još će nešto izvesti.

Ali šta? Zar Sterlin ne zna šta bi to moglo da bude? On je do sada uvek imao mnogo ideja.

O'Brajen ga munu laktom. Bak je za to vreme napregnuto gledao niz uličicu. Njegova dva prijatelja su sasvim jasno mogla da vide njegov oštri tvrdi profil. Bak je, nasuprot Riperu, bio visok, vitak i mršav i najbolje odeven. Jedino što je imao zajedničko sa svojim prijateljima bila je ta grozna zapuštena frizura i panterski hod.

Fin je obrisao dlanom svoje ovalno pegavo lice i po stoti put te večeri sklanjao sa čela čuperak smeđe kose. Nije bio visok kao Bak, ali je imao izuzetno snažan grudni koš i široka ramena.

Izenada kao da neki trzaj protrese Bakovo telo. Navukao je šešir duboko na čelo i odvojio se od zida. Odlučnim koracima krenuo je sredinom uličice.

Fin i Stan su ga sledili. Stigli su do uzane Tezuke ulice, paralelno sa glavnom.

Finovo srce za trenutak zastade, kada je primetio da se Sterlin zaustavlja kraj dvorišta iza banke Santa Fe.

Stan priđe bliže.

— Šta smerate to?

— Zaveži — naredi mu oštro Sterlin, koji je i sam iznenada osetio srce u podbratku. Oprezno se obazreo na sve strane.

Skočio je na ogradu, uspeo je da se uhvati za ivicu obema rukama, ali nije mogao da se prebaci.

Fin i Stan priskočiše da ga pridrže. Sterlin — je ostao da sedi gore na ogradi. Onda se Fin vrati nekoliko koraka unazad i zaleti prema ogradi. Nije uspeo da se popne. Stan je morao da ga podupire odozdo, a Bak vuče nagore.

Za trenutak Stan je video prijatelje kako sede gore na ogradi, a onda su nestali. Čuo je samo šum kada su skočili u unutrašnjost dvorišta. Zatim se čula škripa i kapija se otvorila. Stan je zbunjeno posmatrao prostrano dvorište, osvetljeno mesečinom. Njegov prijatelj Fin nije mu dao vremena da dugo razmišlja. Naglo ga je uvukao u dvorište, a onda spustio rezu.

— Gde je Sterlin? — upitao je Stan, gledajući oko sebe.

Fin pokaza glavom prema zadnjem delu zgrade banke.

— Govori, konačno, šta smerate?

— Zaveži — breću se na njega Fin, koji takođe nije znao šta je to ćutljivi Sterlin Bak smislio.

Ni mladić koji je ćutao, priljubljen u senci kuće i posmatrao prozor banke, u tom trenutku nije znao šta hoće.

Sasvim sigurno u tom trenutku nije smerao ono što će se u narednih petnaest minuta ipak odigrati.

Sterlin Bak odavo više nije bio pijan, ali isto tako ni trezan. Nala-

zio se u stanju koje ljude čini nepromišljenim. Pa ipak, napregnuto je razmišljao. Dva prijatelja su mu već prišla. Mogao je sasvim jasno da čuje Stanovo ubrzano disanje.

— Prokletstvo, šta ako nas ovde neko zatekne — procedi Riper kroz zube.

Stelin naglo okrete glavu prema njemu.

— I? Šta onda?

Stan sleže ramenima.

— Šta onda? Pojma nemam. Mogu da pretpostavim da će alarmirati šerifa.

— Pa šta?

Stan ga ljutito odmeri.

— Hajde, nemoj toliko da se praviš važan! Govori šta smerаш.

— Već ćeš saznati!

Da je nešto znao šta će se dogoditi možda bi i sam odustao od toga.

Bak se uspravi i počeo da osluškuje. Krenuo je dalje, a Fin za njim. Stan je ostao na svom mestu i napregnuto osluškivao. Nije mogao da vidi svoje prijatelje, jer je u ovom delu bilo užasno mračno. Šta li smeraju?

Istim ovim pitanjem razbijao je glavu i Fin, ležeći na zemlji odmah uz Sterlina.

Bak ga povuče za ruku.

— Moramo kroz ovaj prozor.

— Pa zar ne vidiš da je zatvoren?

— Šta mari. Ostali još imaju i gvozdene rešetke.

Fin je oklevao, možda zbog toga ne bi sam sebi priznao strah. Prišao je prozoru i izvukao nož iz opasača. Nije baš bilo jednostavno nasilno ot-

voriti veliki prozor, koji se sastajao iz nekoliko delova.

Kada je najzad uspeo, otvorio je prozor. U tom trenutku ga neko povuče za čizme. Uplašeno se osvrnuo i video Sterlinovo lice.

— Moramo sva trojica unutra. Čekaj ispod prozora!

Fin potvrdi i kliznu bezglasno u unutrašnjost mračne prostorije, ostavši da stoji kod prozora. Onda je ušao Stan. Najzad im se i Sterlin pridružio.

Tri mladića su stajala priljubljena uz zid ispod prozora i gotovo ne dišući napregnuto osluškivala.

Izenada su se trgli. Kroz hodnik se čuo neki šum. Bio je to pas.

Stan Riper je pomislio da uzbuđenno dobivanje njegovog srca mora daleko da se čuje.

Pas je zastao ispred samih vrata prostorije, u kojoj su se mladići nalazili. Finova desnica kliznu prema revolveru. Stan proguta knedlu. Prokletstvo, u šta se to uvalio?

Pas je dva puta zacvilio, a onda nastavio dalje.

— Da li nas je ta psina nanjušila? — upita Stan žustro.

— Ne verujem — uzvрати mu Fin, nipošto tako siguran kao što se pretvarao da jeste.

Sterlin se uspravi i pogleda natrag kroz prozor prema dvorištu. Najradije bi se sada vratio, otišao što dalje od banke. Osetio je neku mučninu u stomaku.

Međutim, smatrao je da takvu slabost ne sme da pokaže pred drugima. Zbog toga je učinio baš suprotno od onoga što je hteo. Počeo je da

se šunja napred, duž zida, prema vratima koja su vodila u hodnik.

— Nipošto — upozori ga Stan. — Ne možeš otvoriti vrata. Pas će početi da laje kao pomahnitao.

U to je Sterlin primetio mala vrata, obojena isto kao zid, koja su vodila u bočnu prostoriju. Odmah je pritisnuo kvaku. Nisu bila zaključana. Počela su tiho da škripuću. Stern ih je čvrsto držao.

— Dođite ovamo — došapnuo je dvojici svojih prijatelja.

Lagano su se približili, a zatim prošli mimo njega, obrevši se u jednoj dobro poznatoj prostoriji banke — prostoriji sa šalterima.

Kao da se planina navalila na trojicu mladića.

Šta traže ovde? Zbog čega su upali ovamo?

Stan je osetio kako mu noge lagano klecaju. Zbog toga se odmakao od Sterlina. Fin, koji je stajao uz njega, skide čizme. Dvojica prijatelja su odmah sledila njegov primer. Ostavili su tri para čizama pored tapaciranih vrata i šunjali se prema šalteru na kome je rešetka bila spuštена.

Fin munu Stana.

— Hajde, preskoči rešetku! Moraš je iznutra otvoriti.

Riper je poslušao. Uspeo je da preskoči visoku ogradu, ali nije mogao da otvori rešetku.

Za to vreme Sterlin Bak je čučao ispod šaltera, naslonivši vrelo čelo na drvo i osluškujući unutrašnji glas koji ga je upozoravao: To što činiš je ludost! Šta uopšte hoćeš ovde? Da opljačkaš banku?

Za pljačku banke sledi robija!

Nije poslušao unutrašnji glas, nego se odlučno ispravio i prebacio preko rešetke.

— Gubi se! — rekao je Stanu Riperu. — Ti čuvaj prozor prema ulici, a Fin neka pazi na vrata koja vode u hodnik.

Stan ponovo preskoči visoku rešetku, a onda otpuza do prozora, koji su gledali na glavnu ulicu. Fin je ostao uz šalter iza koga se nalazio Sterlin.

U velikoj prostoriji vladala je tišina. Onda se iznenada čulo škljocanje. Bak i Riper se trgoše. Taj zvuk je proizveo Fin, koji je sa svoje strane pokušao da otvori rešetku.

— Idiote! — okomi se na njega Sterlin.

Zgradom se razleglo besno lajanje psa.

Stan potrča prema velikim vratima, koja su vodila u hodnik. Nekoliko minuta kasnije čuli su se odlučni koraci kako odjekuju hodnikom i velika vrata se otvoriše. Fin šmugnu kroz tapacirana vrata u sporednu prostoriju. Stan je takođe mogao da pobegne. Međutim, sprečilo ga je to što je znao da se Sterlin Bak nalazi iza šaltera. Zgrčio se i ustremio na čoveka koji je upravo ušao na vrata. U to se veliki pas baci na njega. Stan snažno udari životinju nogom i odbaci je unazad. Vernog psa to nije moglo da zaustavi. Zacrveno je kratko, a onda se ponovo ustremio na provalnika. Sterlin Bak je ućutkao psa i pobegao kroz tapacirana vrata. Stan na to nije obraćao pažnju. Video je čoveka ispred sebe,

izvukao kolt i munjevito spustio tešku gvozdenu dršku na njegovu glavu. Jednom, dvaput, triput. Pogodeni pade pljoštice na tle.

U zgradi banke vladala je opet grobna tišina.

Kao ošamućen stajao je mladi Stanli Riper ispred čoveka, koji je nepomično ležao ispred njegovih nogu. Desno, nekoliko koraka dalje, ležao je pas.

Stan je još uvek držao revolver u ruci dok se približavao psu.

— Stan! — Bio je to Sterlin Bak koji se vratio kroz tapacirana vrata. — Pusti psa! Ja sam ga likvidirao.

Stan obrisa nadlanicom lice i vrati kolt u opasač. Bio je moker od znoja.

Bak se naže nad čoveka koji je ležao na podu. Kada se uspravio, Stan je čuo tri reči koje su ga pogodile kao udarci groma:

— On je mrtav!

Mrtav? Ne! To je nemoguće! Uopšte nije imao nameru da ga ubije.

Sterlin Bak se okrete i pođe ponovo prema tapaciranim vratima.

Do Stana je dopirao jedva čujan šum, koji su dvojica njegovih prijatelja izazvala, muvajući se oko prozora.

Ostao je nekoliko minuta da stoji kraj nepomičnog tela. Onda je i sam krenuo. Od Fina i Sterlina nije bilo ni traga. Napustio je dvorište preko ograde, kao što su i njegovi prijatelji učinili. Bilo je lakše izaći nego ući.

Izenada je počeo da trči. Uputio se kući.

Ali ne, sada nije mogao da se vrati. Ni u kom slučaju!

Šta da čini? Trčeći tako na uglu uličice naleteo je na nekog.

Bio je to Sterlin Bak.

— Pođi sa mnom — rekao mu je odlučno.

Kada su stigli u glavnu ulicu, Bak zastade ispred Markusovog bara.

— Moraš sada da se pretvaraš da si pijan. — Dokopao je Stana za ruku i povukao ga u krčmu. Niko nije obraćao pažnju na njih, jer je lokal bio pun gostiju. Džoni Markus, krčmar, jedva je podigao pogled kada je Sterlin Bak rekao, zaplićući jezikom:

— Tri minuta smo uzdisali svež vazduh i sad hoćemo da popijemo neki malo bolji viski.

Kafedžija sleže ramenima.

— Ako imate novaca!

Sterlin zavuče ruku u pojas i izvadi novčanicu od dvadeset zlatnih dolara.

— Sigurno vam ovaj nedostaje u zbirci Džoni.

Kafedžija se saže izvuče jednu flašu ispod šanka, obrisa je krpom sumnjive čistoće, a zatim stavi dve čaše i flašu na mali poslužavnik i sve doturi Baku i Riperu.

Sterlin otvori flašu i poče da naliva piće. Stan je posmatrao njegove mirne ruke i zavideo mu na tome.

Ni po koju cenu nije hteo da se seća čoveka u banci. Nije nikako mogao da shvati da ga je ubio.

Nije više bilo sumnje, on je ubica!

To su znali Sterlin Bak i Finli O'Brajen.

— Uostalom, gde je Fin? Zašto ga nije čekao?

U to neko dodirnu Stana po ramenu. Mladić se trže kao ošnut bićem. Nije imao hrabrosti da se okrene. Tada je čuo O'Brajenov unjkav glas.

— Dakle momci, kakav je viski?

Stan je imao neodoljivu želju da ga ošamari. Posle druge čaše izašao je napolje i duboko uzdisao svež noćni vazduh. U glavi mu je tutnjalo.

Lagano se uputio kući. Bila je to najgora noć u njegovom životu. Nije mogao ni da trene.

Kada je počelo da sviće, ustao je umio se i obukao.

Posle dužeg razmišljanja došao je do zaključka da mora da odjaši, da ode odavde. Oni će ga obesiti!

Što je mogao nečujnije, napustio je kuću i ušao u dvorište.

Kada je izvodeći svog konja izašao na ulicu, sreo je pogled Sterlina Baka, koji je zajedno sa Finlijom O'Brajenom sedeo na tremu na suprotnoj strani.

Bak ustade posrćući i priđe mu. Oči su mu sevale.

— Kuda si naumio, idiote? To sam i slutio!

Bak je bio pijan, ali ne do te mere da nije znao šta govori i šta radi.

— Moram da odem — gotovo jeknu Stan.

— Kuda? I pre svega dokle? Mister Trasi je jedan prilično podozriv čovek i ima, kao uostalom i njegovih pet pomoćnika, veoma brzog konja.

Bak zabaci glavu i povika:

— Fin!

Ovaj priđe posrćući.

— Šta kažeš ti o Stanu? — pitao je Bak.

— On je običan idiot!

I Finli O'Brajen je bio pijan. Međutim, i on je znao šta radi i šta govori.

— Vрати konja u štalu, ostaješ ovde!

— A ako neću? — reče Riper prkosno.

Na to Fin izvadi revolver iz opasača i namignu na levo oko.

— Mi to hoćemo, Stan!

— S puta! — uzviknu Riper.

Sterlin se tiho nakašlja.

— Ti ne vidiš stvari dobro, Stan. Ne radi se samo o tebi. U redu ti si u... znaš već na šta mislimo. Ali radi se takođe i o nama. Ako budeš otišao, nećemo nikada biti sigurni da nećeš možda jednog dana nekome ispričati da smo i nas dvojica bila s tobom. A pošto to ne možemo da dozvolimo, ostaćeš ovde.

— Jasno — zaključio O'Brajen. — Konačno, ti si taj koji ga je ubio.

Stan skoči s konja i nasrnu divlje na O'Brajena.

Posle drugog udarca, pijani mladić klonu na kolena, zatim se s mukom uspravi i odgega do pojila za konje, gde je zagnjurio glavu. U tom trenutku se Bak mašio za nož. Međutim, Stan mu je čizmom izbio oružje iz ruke i udarcem pesnice ga bacio na zemlju.

Nije bila nikakva naročita veština dvojicu dobro pripitih momaka savladati. Stan nipošto nije bio ponosan. Ali je morao da ode. Brzo

se vinuo u sedlo i hteo da povuče uzde.

Iza leđa je čuo preteći zvuk, metalno škljocanje. Neko iza njegovih leđa je otkočio revolver. Okrenuo se i ponovo sreo pogled Sterlina Baka. I Fin je takođe držao kolt u ruci. Niz lice mu se slivala voda.

— Nema nikakve svrhe, Stan. Moraš da sjašiš i vrtiš svog konja u štalu — rekao je Sterlin tiho i veoma mirno.

Samo nekoliko sekundi je Stan oklevao, a onda se okrenuo i odveo konja u štalu. Dva prijatelja su krenula za njim. Sada su stajali naslonjeni na kapiju sa unutrašnje strane. Kada je Stan izašao iz štale, video ih je kako stoje i smeškaju se. Lagano se uputio u kuću.

Sterlin promrsi za njim.

— Nemoj da činiš više nikakve nepromišljenosti, Stan, inače će biti gužve.

Mladi ubica se uvukao nečujno u kuću. Kad je stigao u svoju sobu, odškrinuo je prozor i osluškivao.

Kada se grad najzad probudio, mladić je sedeo ispod prozora na podu i zaklopio oči. Ne od umora i iscrpljenosti, nego zato da bi bolje čuo šta se na ulici dešava. Nije čuo ništa što bi ga moglo uplašiti. Nije bilo nikoga da govori o ubistvu u banci Santa Fe.

Bila je nedelja i Riperova majka nije morala da ide na posao. Mladić je čuo kako posluje po kući.

Bila je to stara, mala kuća. Gazda je iznajmio njegovoj majci.

Stan je čuo kako ga majka dva puta poziva. Mrzovoljno je ustao i

pogledao se u ogledalo obešeno na zid kraj prozora.

Izgledao je užasno. Sivobled, sa dubokim senkama ispod očiju.

— Stan!

Trgao se. Prokletstvo, moraće da side, inače će mu postaviti stotinu nezgodnih pitanja. Prošao je prstima kroz kosu umio se i istrljao peškirom. Sada je delovao nešto svežije. Sišao je dole. Majka za divno čudo nije ništa pitala. Popio je nekoliko gutljaja kafe, jedva progutao jedno jaje i dva parčeta hleba.

— Već odlaziš? — upitala je žena iznurena radom.

— Vratću se za ručak.

Ništa nije kazala. Mislio je na to kako mu je majka sinoć, vrativši se s posla, predložila da radi u predionici. Gazda je tražio vrednog momka da pripremi drva za jesen i zimu.

Stan, međutim, nije imao volje za takav posao. Već godinama je pričao o poslu na čuvenom Gonzales ranču. No, to su bile same laži. Ranč se nalazio oko šezdeset milja udaljen od grada, a tamo se Stan nikad ne bi dobrovoljno uputio. Kod kuće mu je bilo suviše udobno.

Pošao je preko prema glavnoj ulici i pogledom tražio banku.

Sve je bilo mirno. Niko nije uznemireno jurio, ništa se nije dešavalo. Tek tada mu je palo na pamet da je danas nedelja i da ubijenog uopšte nisu našli.

Znači, predostajao mu je jedan beskrajn dan i mučna noć. U toku dana nije imao prilike da vidi ni O'Brajenaa ni Baka. Nije ih ni potražio. Naprotiv, bio je srećan što ih nije sreo.

U podne je opet došao kući. Ovog puta mu se činilo da ga majka pažljivo posmatra. Međutim, tiha žena nije ništa rekla, niti bilo šta pitala.

Vreme je sporo odmicalo. Pred sumrak Stan napusti još jednom kuću. Pošao je glavnom ulicom, umešao se među brojne prolaznike. Prolazeći pored banke ispod prozora iza koga su morali da leže ubijen čovek i ubijen pas.

Kad se vratio kući, zastao je za trenutak u dvorištu, razmišljajući da nije možda bolje bilo da je pobe-gao.

Koliku bi prednost imao da je još prošle noći odjahao!

S druge strane, Sterlin je svako-bio u pravu. Šerif je bio izuzetno uporan momak i sigurno bi ga sledio. Ne samo sledio, nego jednog dana sigurno i uhvatio. Najkas-nije tamo gde bi on, Stan, iscrpljen pao iz sedla.

A takvo mesto je postojalo! Negde, ne tako daleko od Santa Fe. Možda je mogao da odmakne sto pa i dve stotine milja, ali šta je to značilo za čoveka kakav je bio šerif Trasi?

Stanli Riper ne bi imao hrabrosti da krene. To bi bilo bekstvo. Već samim bekstvom bi se odao, ili u najmanju ruku, navukao sumnju.

Ponovo je izašao iz dvorišta. Šun-jao se sada već gotovo pustom glavnom ulicom i uhvatio sebe kako nesvesno ide prema banci.

Ludost! Da me je neko posmat-rao, bio bih gotov, govorio je samom sebi. Umoran i utučen vratio se kući i popeo u svoju sobu u potkrovlju.

Ni ove noći nije mogao da zaspi. Nemirno se prevrtao po postelji.

Ja sam ubica! Ta misao stalno mu je dobovala u glavi. Ja sam ubica!

Oni će me obesiti! Odvući će me do stratišta, pod drvo za vešanje. Pola grada će biti u toj povorci. Svi će se oni okupiti oko vešala i posmatrati kako Trasi uzima uže i stavlja mi omču na vrat.

I Pegi će biti prisutna. I Meri En.

Meri En! Sasvim jasno ispred sebe je video to dečije blede lice. Bila je ćerka siromašnog farmera, koji se sa sedmoro dece i ženom s mukom probijao kroz život.

Ne, Meri En nije bila žena za njega. A ni on za nju. Nije trebalo da se udaje za jednog... Ipak nije mogao da je zaboravi. Bila je tako dobra i mila. Kad bude stajala ispod vešala, sigurno će pomisliti da je dobro što se nije udala za njega. Sada bi bila žena ubice.

Strašne misli mučile su mladića. Konačno, tek negde oko tri sata u zoru, utonuo je u dubok, nemiran san iz koga se probudio tek kada je sunce osvetlilo njegovu sobu.

Majka je napustila kuću još pre nekoliko sati. Bilo je pola deset. Stan se na brzinu umio, obukao i potrčao prema vratima. Kad je već hteo da ih otvori, naglo je zastao.

Ne, sad ne bi smeo da izlazi na polje. Verovatno su već svi saznali šta se dogodilo. Mogu po meni da vide da sam kriv. Džim Trasi ima paklene oči i ništa ne može da mu promakne.

Čulo se kucanje. Stan steže grčevito pesnice od straha, a onda odškrinu vrata. Za trenutak je mislio

da će mu srce prestati da kuca, kada je ugledao čoveka koji je stajao pred njim: Henka Donegana, jednog od pomoćnika šerifa Trasijsa.

— Da? Šta se dogodilo?

— Jeste li videli Fina O'Brajena?

— Ne, zbog čega?

— Priča se da je opet prevrnuo neka kola.

Riper je odmahivao glavom. Imao je osećaj da mu je vodenički kamen pao sa srca.

— Ne, on nije ovde, Henk.

— Zna li vi nešto o tome?

— O čemu?

— Pa o onome, o prevrtanju kola.

— Nemam pojma.

Donegan se okrete, mrmljajući nešto i nastavi put, govoreći sebi u bradu:

— To je da čovek presvisne. Stalno moraš da juriš te male lupeže i to po ovakvoj vrućini.

Stan doviknu za njim.

— Henk!

Donegan zastade i pogleda preko ramena.

Mladi ubica mahnu rukom i uđe u hodnik.

Donegan ga je lagano sledio.

— Čujte, Stan, ako me već zaustavljate, onda se nešto sigurno dogodilo. Da li je Fin ovde ili nije?

— Rekao sam vam da nije. Uđite.

Stan je pošao ispred njega, ušao u dnevnu sobu i otvorio orman. Uzeo je flašu vina, koju je majka uvek tu držala ukoliko teča Sam i tetka Mili naidu. Njih dvoje su stanovali nekoliko milja van grada i ponekad uveče svračali.

Stan je stavio dve čaše na sto. Pomoćnik šerifa, međutim, nije ni pomišljao da prihvati piće. Stojeći u vratima, namignuo je i rekao:

— Kada bi u svakoj kući, u kojoj nekog tražiš, dobio piće, bio bi to najbolji posao na celom svetu.

Zatim je otišao.

Samo što je šerifov pomoćnik izašao, a Stana trže neki šum. Okrenuo se i kroz mali prozorčić prema dvorištu primetio obrise nekog čoveka. Onda mu je do ušiju dobro prohotan smeh.

— Fin! — uzviknu Stan.

— Ti si verovatno od mene mislio da je šerif.

— Donegan je upravo bio ovde.

— Znam. Znaš veoma dobro da nisam gluv.

— Neko mora da te prepoznao po red kola i odmah ispričao Doneganu.

— Pa šta? Henk Donegan je već bio kod Baka i raspitivao se za mene. Ja sam baš bio tamo, i evo, sada sam došao ovamo. Verovatno će taj glupak da me traži sada nekoliko sati po okolini grada.

— Kako si ušao ovamo, u kuću?

Fin se osmehnu.

— Vrlo jednostavno, kroz Mali-jevo dvorište. Zidovi su još uvek tako niski, kao u vreme kada smo se igrali razbojnika i šerifa. Daj mi neki gutljaj.

— Ne mogu. Flaša pripada mojoj majci. Ponudio sam piće Doneganu samo da ga odobrovoljim.

Fin ga odgurnu u stranu, priđe stolu, dokopa flašu i otpi dva gutljaja. Stan mu naglo istrže flašu iz ruke. Fin se brecnu na njega.

— Šta hoćeš, ubico?

Riper ustuknu unazad. Na licu mu se ogledao užasan strah.

— Tebe treba da traže — govorio je Fin a ne mene. Neki lupež me je prepoznao dok smo prevrtali kola. Umesto toga, bilo bi im bolje da se raspitaju o čoveku koji je ubio Ovena Hokinsa.

Oven Hokins? Bankar? Dakle, to je bio lično on. Stan je teško disao.

Čulo se kucanje. Stan primeti kako se Fin maša za revolverom.

— Šta to treba da znači? — uzviknuo je uplašeno. — Bacaj tu pučaljku!

O'Brajen se cerio.

— Otvaraj već jednom!

— Ne! Prvo spusti oružje.

— Strah? — I dalje se ironično smeškao O'Brajen. — Hm, hm, to mogu i da razumem. Da ja imam ubistvo na savesti, verovatno bih do sada napunio čakšire.

Vratio je opasač u futrolu. Stan je prišao vratima.

Čim ih je otkriniu, Sterlin Bak je proturio svoju mršavu glavu.

— Zdravo, momci!

Stanli je imao neodoljivu želju da obojicu izudara pesnicama. Kako su se samo smeškali i rugali njegovom strahu.

Sterlin procedi kroz zube.

— Hteo bih nešto da ti pokažem, Stan.

Ovaj odmahnu glavom.

— Odbijam, već ste mi dosta pokazali.

— Polazi — naredi mu Bak, a Fin dodade. — Kreći i nemoj se praviti tako lud.

Napustili su kuću i uputili se prema glavnoj ulici. Stan je išao vukući noge između dvojice prijatelja. Nije podizao pogled. Sterlin Bak zastade ispred šerifske kancelarije.

— Evo momče čitaj! Divna prilika da se nešto zaradi.

Kada je Stanli Riper podigao glavu, ugledao je šerifa na vratima kancelarije. Direktno ispred Stana visio je veliki plakat.

„Pljačka banke! U noći između subote i nedelje su razbojnici provalili u banku Santa Fe i opljačkali 3.500 dolara”.

To je bilo sve. Stan zadrža pogled na oštrim crtama Džima Trasijsa, a onda se okrete.

— Lepa suma novaca — promisi Sterlin.

— Doista je tako — zaključio Fin. Sterlin pripali cigaretu.

— Voleo bih da imam tu lov — govorio je Sterlin, paleći cigaretu. 3.500 dolara je par odličnih čizama, sa kojima se može zakoračiti u dobar posao. Šta ti misliš, Fin?

Ovaj potvrdi.

— Kako da ne. Tom sumom možeš sebi što šta da dozvoliš. Primera radi, lepa Vilma Valkot ne bi vlasnika te sume više tako popreko gledala, kada bi joj se osmehnuo. Osim toga, ne bi trebalo subotom moliti oca za nekoliko dolara za bednu flašu pića.

— Kako bi bilo pokušati sa radom? — odjeknu šerifov glas iza trojice mladića. — Tada bi bilo šuški i za piće a i još za koješta.

Fin okrete glavu.

— O, mister Trasi! Kako stoje

stvari? Jeste li već ušli u trag zločincima?

Trasi ih je žmirkajući posmatrao.

— U trag? Upravo sam mislio...

Stan oseti kako mu neka nevidljiva ruka steže srce. Zašto li ovi glupaci zapodevaju razgovor sa šerifom?

— Kako bi bilo, mister Trasi — rekao je Fin — da mom prijatelju Doneganu izručite pozdrave od mene.

Šerif nije znao da njegov pomoćnik traži mladića zbog prevrnutih kola. Zbog toga je uzvratio:

— Mogu da pretpostavim da Donegan ne bi bio preterano oduševljen tim.

Tri mladića najzad krenuše. Fin zastade još jednom na sred ulice i pokaza na banku.

— Tri hiljade pet stotina dolara! Ko ih je dokopao, taj je na konju.

Stan je išao i dalje oborene glave. Morao je da se obuzdava da ne potrči.

— Hej, Stan — doviknu Fin za njim. — Ne tako žustro. Ta stvar sa lepim dolarima ne ide mi iz glave.

Riper zastade, a dva prijatelja ga stigoše. Sterlin ga je stegao za mišicu.

— Nije loše, Stan. Da budem iskren, nikada ne bih pomislio da imaš takve nerve.

O'Brajen se isceri.

— Ja bih. Momak se pravi glupljim nego što jeste.

Ovakvu uvredu Stan nije mogao da podnese, nego dokopa prijatelja za kaput.

— Pazi šta činiš, Fin!

Ovaj se grubo ote.

— Jesi li čuo, Sterlin? On mi pre-
ti.

Stanove oči su svetlele od gneva. Tek sada je shvatio na šta dvojica njegovih prijatelja ciljaju.

— Šta vam je? Ne verujete valj-
da da sam se još jednom vraćao u
banku?

Obojica su ga hladno odmerila.

— Šta znači verujemo? — pro-
cedi Fin kroz zube. — Mi smo u to uve-
reni. Ili možda misliš da nam is-
pričaš priču da je upravo posle ubi-
stva bankara još nekome palo na
pamet da kroz dvorište upadne u
banku? Ne, burazeru, slučaj je ja-
san ko sunce. Ti si ukrao tri hi-
ljade pet stotina dolara.

— Vi mora da ste poludeli? —
procedi Stan.

Sterlin nije odustajao:

— Kako si dalje zamislio celu
stvar? Da ne uobražavaš možda da
ćemo dozvoliti da sam umakneš sa
plenom. Do tolike šume novaca ni
jedan od nas ne bi mogao da dođe,
taman da štedi deset godina sve što
mu kroz prste prođe. Moraćeš da
deliš burazeru!

— Da delim! Čoveče! Pa ja ne-
mam ništa!

Na suprotnoj strani ulice stajao
je šerif i posmatrao ih. Istina nije
mogao da razume o čemu razgova-
raju, ali se Stan, bez obzira na to,
osećao veoma neprijatno pod njego-
vim pogledom. Zbog toga je krenuo
dalje, ali ga Fin uhvati za ruku.

— Pretpostavljam da si pročitao
plakat, Stan?

Riper nije shvatio na šta ovog
puta njegov prijatelj cilja. Možda

misli da iz nekih posebnih razloga
nije pominjana bankarova smrt?

Ne, on to nije mislio.

— Ako na plakatu ništa više ne
piše, Stanli Riper — rekao je grubo —
onda to znači da šerif dobija od gra-
da pet stotina dolara koje treba da
preda onome ko mu bude dao koris-
no obaveštenje o počinocima raz-
bojništva. Ja bih, na primer, mogao
šerifu da dam tako korisno obaveš-
tenje.

Stan je izgubio nerve. Stisnuo je
pesnicu i munjevito zamahnuo.

Fin se zanese u nazad, saplete, a
onda primi i drugi udarac gotovo u
sam vrh srca.

O'Brajen klonu na kolena. Na to
se umeša Sterlin Bak i dokopa Ri-
pera za mišicu. Stan je bio brži i veš-
tiji od njega i udario ga u jagodičnu
kost. Bak je bio žilav momak, otrpeo
je udarac i odmah ga i vratio. Stanli
je poleteo u nazad.

Kada se malo povratio od ošamu-
ćenosti, sreo je pogled prodornih si-
vih očiju šerifa Trasijsa. Iza šerifovih
ramena video je oštro Sterlinovo li-
ce.

— Čekaj samo, mi ćemo se još
videti — rekao je Bak.

Između šerifovih obrva usekla se
duboka bora.

— Dangube! — promrsio je. —
Zar nije dosta što je grad pun raz-
nog šljama, koji je došao sa strane?
Zar i vi morate tako da se ponaša-
te? Do sada sam imao obzira prema
vama. Međutim, desi li se ovo još
jednom, sve ću vas strpati u zatvor.

— To nećete moći, mister Trasi-
— rekao je Sterlin Bak, leđeno od-
meravajući šerifa.

— Neću moći? Je li?

Bak se grohotom nasmeja.

— Biće vam veoma teško da mom advokatu navedete razlog, koji vas je naveo da me zatvorite.

— Vašem advokatu? Tako dake! Već imate pri ruci i advokata. Nešto ću vam reći, Bak. Vi ste još gori nego ovaj momak ovde. On je možda ograničen mladić, a vi ste prepredeni, a to je upravo ono što mi se ne dopada.

Bak nemarno otrese nevidljivu prašinu sa svog svetlog kaputa.

— Šta mislite, koliko mi je do toga stalo, mister Trasi? — uzvratilo je podrugljivo. — Vi treba da se upravljate prema zakonu, a ne prema tome šta vam se dopada ili ne.

Trasijevo lice je za trenutak bilo kao okamenjeno, a onda je prsnuo u smeh:

— Vi ste jedan prilično prevejan momak, Bak. Savetovao bih vam da sami postanete advokat. Osim toga, mogu vam mirne duše tvrditi da jedan fini čovek neće sebi dozvoliti da se tuče na ulici.

Mladi bukač mu reče:

— Ja nikada nisam ni tvrdio da sam fin. Osim toga, vaši saveti o izboru zanimanja me ne interesuju. Ako vas baš interesuje, šerife, ja sam se već opredelio.

— Tako, baš sam radoznao?

— Postaću guverner Novog Meksika.

Džim Trasi odmahnu glavom i okrete se. Čuvaru zakona nije bilo baš jednostavno da sa ovakvim momcima izađe na kraj. Ponekad je imao posla sa pravim momcima bukači-

ma, ali ovi gotovo odrasli ljudi su bili gori od njih.

Sterlin Bak doviknu za šerifom, na užasavanje Stana Ripera.

— Osim toga, to i nije bila nikakva tuča, mister Trasi, nego rasprava koja bi vas mogla čak i interesovati. Upravo smo se savetovali kako da na najbolji mogući način podelimo četiri hiljade dolara.

Trasi je zastao.

— Bilo je samo tri hiljade pet stotina, Bak.

— Zabluda. Tri hiljade pet stotina dolara je uzeo lopov, uz to još dolazi petstotina dolara koje ćete mi vi dati kada vam budem rekao ime lopova.

Trasi se okrete i pođe prema svojoj kancelariji, odmahujući glavom.

Fin je klečao bleđa lica na zemlji i upravo brisao lice od prašine.

— Jesi li poludeo? — brecnuo se na Sterlina.

— Šta hoćeš? Zar sve to nije tistina? Ili možda možeš da dokažeš suprotno?

Fin steže usne i ustade sa zemlje. Tek tada je sa strahom shvatio da je ovaj Sterlin Bak, koga već godinama poznaje, veoma opasan, neko koga se treba čuvati.

I Stenli Riper je razmišljao o sličnim stvarima. Samo je još nedostajalo da Sterlin pomene šerifu ubijenog!

U to Stenli Riper poblede kao kreč i oseti kako mu celo telo drhti. Razrogačenih očiju piljio je u čoveka, koji je u tom trenutku izašao iz banke. Bio je visok, uspravljen, sede kose. Oven Hokins, vlasnik banke.

Sterlin munu Stana.

— Priberi se, mladiću! Ne znam kako bih mogao da objasnim šerifu zbog čega si tako izbezumljen.

Stan proguta pljuvačku i okrete se prema svom drugu.

— Zar on... nije mrtav?

— On nije!

— A ko je onda?

— Najbolje ga pitaj sam. Helou, mister Hokins! Moj prijatelj Riper hoće nešto da vas pita.

Riperovo lice dobilo je zelenu boju.

— Ti mora da si doista skrenuo s pameti — prosikta Fin.

— Zbog čega? — Uzvрати ovaj i osmehnu se ljubazno bankru koji im se približavao.

— Da, momče? Šta je?

Sterlin zadenu palčeve u opasač.

— Moj prijatelj Riper je upravo govorio o pljački kod vas.

Bankar odmahnu rukom.

— Ah, ostavite me s time na miru. Skinuo je svoj slamni šešir i oprezno dodirivao veliki flaster zaljubljen gore na čelu. — Bilo je to užasno. Sreća da sam nosio kapu za spavanje, inače bi verovatno mnogo gore prošao. Dvostruka tkanina je verovatno ublažila udarac. Pravo da vam kažem, najteže mi je pala smrt mog psa. Bio je istina veoma star, ali sam ga mnogo voleo. Vidim da vam je šerif o svemu govorio. Kakav brbljivac! Dogovorili smo se, međutim, da o pojedinostima ćutimo.

Bak reče spremno:

— Veoma mi je žao, mister Hokins. Šerif nam nije ništa pričao. Nismo imali pojma da ste se borili

sa banditima, niti da vam je pas ubijen.

Bankar se pljesnu po ustima.

— Baš sam glupak! Sve mi se čini da onaj udarac nije bez posledica.

Bak se isceri.

— Kako stoji stvar sa nagradom za čoveka koji bude uhvatio lopova?

Mister Hokins objasni preko vo-lje:

— Grad uvek daje šerifu u takvim slučajevima pet stotina dolara kao nagradu za osobu koja uhvati izvršioce ili ih otkrije.

— Za pet stotina dolara sum-njam da će vam ovde neko hteti da sedne u kaktuse — primeti Sterlin Bak.

— Hm, da o tome sam i ja razmišljao. Možda ću i ja sa svoje strane, mislim iz svog džepa, dodati još pet stotina.

Bankar ponovo skide šešir.

— Mora da je to bio težak udarac — primeti Sterlin Bak, značajno odmeravajući Ripera. — Sumnjate li na nekog?

— Ja ne, ali mislim da šerif već sledi neki trag.

Kad su to čuli, mladići su odjednom zaključili da im se veoma žuri. Čim su odmakli dalje od bankara, promrsi Sterlin Bak:

— Kažem ti, Stan, moraćeš da deliš. Ako to ne učiniš, još danas Fin i ja delimo onu hiljadu.

Stan je zastao. Šerif je još uvek mogao da ih vidi.

— Slušaj me dobro Ster! Ja ne znam šta vam je namera, ali znam u svakom slučaju da je po sredi svi-

njarija. No, sa mnom vam neće upaliti. Ja znam da je bilo krajnje podmuklo kada smo Džeku Hengelu natovarili onu stvar sa konjima na vrat. Bilo je takođe podmuklo što smo optužili starog Krupera da je obojio u crveno bunar ispred gradske većnice. Međutim, sa mnom nećete lako na kraj, naročito ne na ovaj način.

Stenli Riper je isplivao na površinu; osećao je da ponovo diše punim plućima. Nije bio ubica. On je, istini za volju, udario i onesvestio bankara, ali ga nije ubio. Kakva nemerljiva razlika. Osim toga, nije ukrao iz banke ni probušeni cent. Ne on. Međutim, tri hiljade pet stotina dolara je nestalo. Ko ih je ukrao?

Riperov pogled je klizio s jednog mladića na drugog i konačno se zastavio na Sterlinu.

— Ako si ti uzeo novac, Ster, pa sada ovim optužbama hoćeš da mi zamažeš oči, u ogromnoj si zabludi. Ja dobro znam da nisam dovoljno prepreden za vas dvojicu. To mi je majka, uostalom, često govorila. No ovog puta ću biti tvrd zalogaj. Veoma dobro znate da se više nisam vraćao u banku.

Bak se naslonio na ogradu i izbacio napred desnu nogu. Ispod širokog oboda šešira posmatrao je svoje drugove, a onda naglo okrenuo glavu. Pogled njegovih ledenih očiju prikovao se za lice Fina O'Brajena.

— Ti imaš novac — rekao je žustro.

Fin pocrvene kao krv.

— Šta to trabunjaš?

Na to Sterlin sasvim lagano izvuče revolver iz opasača.

— Gde ti je novac? — upitao je mirno.

— Ja... kako ja? Otkud meni? To mora da je učinio Stan. Taj luppež, koji je za dlaku ubio Hokinsa.

Stan je ispružio ruke i uhvatio O'Brajena za vrat.

— Udaviću te, melezu!

Fin se otrže.

— Melez? Kad bi neko Finliju O'Brajenu naneo takvu uvredu krv bi mu udarila u glavu. Bio je toliko pogođen što doista nije bio čistokrvni belac. To se lako moglo zaključiti po boji kože. Neko od njegovih najbližih predaka mora da je bio Indijanac. U Finovoj ruci sevu nož.

Na to Sterlin Bak ispruži nogu i izbi mu nož iz ruke.

— Ti, prokleta kopile, ti si ukrao novac! Gde si ga sakrio?

Fin izmače jedan korak u nazad.

— Znači na mene si se okomio, Ster? To ćeš zažaliti.

Malo se smirio, kada je video da naduveni Sterlin Bak još uvek drži revolver u ruci.

— Ja nemam novac!

To je povikao tako glasno, da su ga oba prijatelja iznenađeno pogledala.

Bak vrati kolt u opasač i oprezno se obazre na sve strane.

— Ti mora da si duševno oboleo, čoveče!

Počeli su da se udaljuju od ugla ulice prema proplanku na kome se nalazilo groblje, i u neposrednoj blizini još jedino kovačnica.

Sterlin Bak, koji se dosada osećao najmudrijim, na jednom kao da se razočarao u Finu.

— U redu, Stan je vo, ali ti si lica, Fin.

Stanli Riper je bio suviše srećan zbog naglog obrta situacije i srećnog ishoda užasne avanture u banci, da nije zamerio što ga je Sterlin nazvao volom.

Sa Finom je međutim bilo drugačije.

— Vidim da hoćeš da me izazoveš. No, pazi dobro šta radiš! Ja sam brzi od tebe!

To je bilo upravo ono što Sterlin Bak nije mogao da podnese. Smatrao je sebe ne samo najpametnijim, nego i najbržim. Vrlo često su u dvorištima i napolju u savani vežbali streljačke sposobnosti sa praznim flašama viskija. Tada se, međutim, nije primećivalo da Sterlin Bak ima neka preimućstva.

Bio je to trenutak, situacija koja je u početku izgledala veoma bezazleno. Međutim, ono što se u subotnju noć dogodilo bilo je prema ovome što sledi, prava igračka.

Sterlin Bak i Finli O'Brajen stajali su jedan prema drugom. Iznenada im ruke poleteše prema oružju. Dva hica se razlegoše proplankom.

Tada Stan Riper vide kako samo tri koraka od njega Sterlin Bak pada na desnu stranu, zarivajući lice u vreli pesak. Ukočio se od užasa. Prva sledeća stvar, koja mu je doprla do svesti, bili su žustri koraci. Okrenuo se i video Finlija O'Brajen kako skreće iza ugla prve kuće.

Preko, na kapiji stare kovačnice, pojavio se sedobradi čovek, opasan zelenom kecljom.

Prišao je sasvim blizu, pogledao

mladića na zemlji, a onda dokopao Stenlija Ripera za mišichu.

— Ti, bedni lupežu — čuo je kovačev glas kao da dolazi iz velike daljine. — Ti si ga ustrelio!

Odmah zatim pojavile su se iz uličice dve žene. A odmah za njima trčeći došao je šerif.

Samo je u magnovenju pogledao Sterlin Baka, a onda se obratio Stanu.

— Ovde nema šta da se govori, zar ne? Ili...

Stan Riper jednostavno nije mogao da otvori usta. Bio je kao paralizovan. Tek što mu je jedan veliki vodeničnik kamen pao sa srca, a već su mu do prijatelja navalila drugi, dva puta teži.

— Hajde momče! Ovaj grad će se brzo osloboditi dvojice lupeža. Jedan od njih je mrtav, a drugi će na konopac. Napred, kreni!

Šerif je gurao Ripera ispred sebe niz ulicu.

Jedna od dveju žena kleče pored Sterlina i okrete ga. Videla je njegovo kao zid blede lice i veliku crvenu mrlju na grudima.

— Pa to je Bak — rekla je priгушено.

Niko nije primetio dvojicu jahača, koji su grabili sa zapada, prošli pored groblja i zastali ispred kovačnice.

Jedan od njih kliznu iz sedla, skide šešir otrese prašinu sa crnog odela, a onda priđe grupi koja se okupila oko ubijenog.

Bio je to visok čovek, lepog, inteligentnog lica i ledenoplavih očiju. Uz crno odelo, sašiveno po najnovi-

joj Sent Luis modi, nosio je lagani kao otrov zeleni vezan prsluk, snežno belu košulju i somotsku mašnu. Ispod kaputa mu se nazirao široki opasač sa dva revolvera, čije su drške bile ukrašene slonovačom.

U međuvremenu se okupilo preko deset ljudi. Stranac ih odgurnu u stranu i naže se nad mladića. Ruke su mu klizile preko njegovog lica, a zatim je približio uho Bakovim ustima, otvorio kaput i košulju i okrenuo ga, tako da leži na stranu.

— Mladić nije mrtav — rekao je, ustajući.

Ljudi ga upitno pogledaše.

— Ko ste vi? — promuća jedna žena.

— Dok Holidej! — doviknu kovač iznenada. — Prokletstvo, gotovo ga nisam prepoznao! To je Dok Holidej! Kada on kaže da mladić nije mrtav, onda to mora biti tačno. Napred, ljudi, unesite mladića u moju kuću. Slutim da će Dok pokušati da mu izvadi metak.

Holidej je sad ostao sam i pogledao svoje ruke. Lagano su podrhtavale od napodnog, dugog jahanja. Podigao je glavu prema svom saputniku, koji je stajao pored kovačnice. Bio je to visok, snažan čovek široka lica i svetlih očiju. Levo, na njegovom izbledelom kaputu, nalazila se velika tamna mrlja, po čemu se odmah moglo zaključiti da se na tom mestu veoma dugo nalazila šestokraka šerifska zvezda. To je bio Virdžil Erp, brat čuvenog maršala Vajata Erpa. Dva jahača su samo za nekoliko dana prevalila kroz topli pesak Arizone i Novog Meksika blizu dve stotine milja.

Virdžil Erp je dolazio iz Tombstona, a Dok Holidej čak iz Glend Dejala. Obojicu je Vajat Erp telegramom pozvao da dođu u Dodž Siti. Naravno, ni jedan nije ni trenutka oklevao.

U Santa Fe se stiže najbrže, ako se jaše popreko kroz savanu. U Mogolonu su se sreli i nastavili zajedno put s namerom da ostatak puta podele u dva dela.

Virdžil je povukao oba konja u senku kovačnice i prišao Holideju, koji je još uvek stajao na istom mestu i posmatrao svoje ruke.

— On još nije mrtav? — upita Virdžil.

Kockar odmahnu glavom.

— Ne još.

Virdžil skide šešir i obrisao ga iznutra velikom kockastom maramicom.

— Nemate valjda nameru da mu izvadite metak?

Na to kockar podiže glavu i iznenađeno pogleda brata Vajata Erpa.

— Hoćete li vi to možda na učinite, Virdž?

— Ja? Kako ja? Nego zar se uvek vi morate žrtvovati? Danas ste jahali punih sedamnaest sati, juče i prekjue takođe. Ruke će vam drhtati. U ovom prokletom gradu mora da ima još neki lekar.

— Da, sigurno postoji. Postavlja se samo pitanje koliko je vremena veliki Manitu ostavio ovom teškom ranjeniku.

Rekavši to, Holidej pođe u kovačnicu. Pre nego što je ušao u kuću, doviknuo je Virdžilu:

— Hoćete li mi, molim vas, doneti moju torbu?

Virdžil Erp je zadivljeno posmatrao Holideja. Prokletstvo, mora da je umoran do besvesti. Ovog momka nije lako uništiti. Sada ponovo ne može da podnese da neko leži sa komadom olova među rebrima i čeka lekarsku pomoć.

Brzo je prišao konjima, otkao sa Holidejevog sedla crnu torbu sa instrumentima i predao je jednoj ženi.

— Evo, odnesite to Doku, potrebno mu je.

Žena pohita sa torbom u kovačevu kuću.

Virdžil je ostao da stoji na tremu, naslonjen na stub, izvukao iz džepa cigaru i umorno gledao ispred sebe. Oko njega je stajala grupa ljudi i šaputala.

Unutra u sobi stajao je Holidej bez kaputa, podvijenih rukava, sa pincetom u levoj ruci i oštrim skalpelom u desnoj.

Kovač i još tri čoveka, dve žene i jedan deran nemo su piljili u njegove mirne ruke.

Virdž ugleda čoveka sa zvezdom kako ide ulicom. Bio je sedokos, oborenih ramena. Kada je zakoračio na stepenice, pogledao je Virdžila, zastao i oborio glavu, razmišljajući.

Pomoćnik maršala iz Tombstona mu reče:

— Da vam olakšam muke šerife, ja vas sigurno podsećam na Vajata Erpa, zar ne?

Trasi podiže glavu.

— Tačno. Vi vraški ličite na njega.

— On na mene — promrsi Virdž. — Naime, on mi je mlađi brat.

— Ja vašeg brata poznajem samo sa fotografija u novinama. Jeste li sami?

— Ne, Dok Holidej je sa mnom.

— Dok Holidej?

— Da, unutra je.

Trasi nastavi put, prođe kroz hodnik i otvori vrata sobe. Napregnuto je posmatrao visokog čoveka kako vešto barata sondom, pincetom, skalpelom i klještima. Šerif nikada do tada nije video čuvenog kockara.

To je, dakle, bio Dok Holidej. Kakva je beskrajna mirnoća zračila iz tog čoveka.

Niko u sobi gotovo nije disao. Šerif je isto tako stajao ćutke, dok je nekadašnji lekar iz Bostona oprezno radio. Iznenada je nabrao obrve. Ljudi u sobi su se ukočili. U tom trenutku Holidej izvuče pincetu iz rane. U njoj se nalazio izobličen komad olova. Kockar obrisa nadlaničnom čelo. U maloj sobi je vladala ubistvena žega.

„Kako uopšte može ovde da radi?“ razmišljao je Trasi. Video je kako se Holidej još jednom nagine na ranjenikovo lice i naslanja uho na njega. Hitro je izvadio jednu flašicu iz svoje lekarske torbe i dao jednoj od prisutnih žena znak da je drži ispod ranjenikovog nosa.

Svi su posmatrali blede lice Baka Sterlina. Da li je još živ?

Prvi je progovorio šerif.

— Kako stoji stvar, Dok?

— Najbolje je da to pitate dragog boga, šerife.

Celu noć je veliki grad bdeo nad životom jednog mladića. Sledećeg

jutra su svi odahnulli sa olakšanjem saznajući da je Sterling Bak još živ.

U ćeliji iza rešetaka sedeo je Stanli Riper, jer je navodno ispalio metak koji je Dok Holidej izvadio iz Sterlinovih grudi.

Kada su kockar i Virdžil Erp oko pola osam izašli iz hotela, s namerom da odu do željezničke stanice, jedan ćelavi čovek oslovi kockara.

— Ja sam doktor Bernard, mister Holidej. Čuo sam da ste vi onog mladića oslobodili olova. Kakva veličanstvena operacija! Prokletstvo, ne znam da li bih se uopšte usudio da pokušam tako blizu srca.

— Kako je ranjeniku?

Doktor Bernard uzvratila.

— Mislim da je njegovo stanje prilično dobro, doktore. Izvući će se. Samo što još uvek nije otvorio oči.

Na to Holidej predade konjušaru uzde svog konja i obrati se Virdžilu:

— Odmah se vraćam. — Zatim upita starog lekara: — Gde mladić leži?

— Gore, kod kovača. On poznaje mladićevu majku, pa su ga zadržali. Verovatno je tako bolje.

Holidej i stari lekar su se uputili do kovača.

Kada se kockar deset minuta kasnije vratio, dao je konjušaru znak rukom.

— Vрати mog konja ponovo u štalu.

— Oi rajt, ser.

Virdžil nabra obrve.

— Voz polazi za deset minuta, Dok!

— Da, znam.

— Zar nećete sa mnom?

— Ne.

— Zbog čega?

— Sačekao bih još.

— Kako, zar je nešto s mladićem? Lekar je rekao da mu je sasvim dobro.

Kockarevo lice bilo je tvrdo kao kamen.

— Mladić umire.

Virdžil zbunjeno protrlja bradu.

— Ali to je nemoguće, lekar je...

— On nema pojma — uzvratila kockar oštro i pođe natrag u hotel.

Virdžil je stajao kraj konja na ulici i neodlučno gledao za kockarom.

Baš težak čovek, ovaj doktor Holidej. Šta li moj brat Vajat na njemu halazi? Meni, na primer, njegova ledena mirnoća stalno ide na nerve. Mrmljao je tako sebi u bradu, ne primećujući da mu je šerif prišao.

— Dakle, mister Erp, ima li kakvih neprijatnosti?

— Ne znam...

— Sa mladićem je sve u redu! Doktor Bernard je malo pre bio sa mnom kod kovača.

Virdžil procedila:

— Holidej je rekao da mladić umire.

Trasi se zbuni.

— Šta, zar je to doista rekao?

Stariji brat Vajata Erpa pokaza besno glavom prema hotelskom ulazu.

— Videli ste ga da ulazi, mister. Sami ga pitajte.

Virdžil se vinu u sedlo i potera konja prema stanici.

Već je ukrcao konja u furgon i smestio se na platformu poslednjeg vagona, a onda naglo iskočio iz voza, pohitao prema furgonu i potražio svog konja.

— Hej, mister — mrmljao je željezničar. — Vama verovatno nije sve čisto u glavi. Zar mislite da ja nemam drugog posla nego da podnosim vaše glupe šale. Konja unutra — konja napolje! Diži rampu — spuštaj rampu! Ta rampa je teška kao olovo, a moj prijatelj je već preko na lokomotivi.

— Ama, pustite, čoveče, rampa mi nije potrebna.

Odlučno je oslobodio riđana veza, vinuo se u sedlo i izleteo iz vagona.

Jedna stara žena, koja je stajala blizu vrata jednog od obližnjeg vagona, vrisnu i spusti korpu s jabukama.

Virdžil je grabio glavnom ulicom natrag, skrenuo u dvorište hotela i konjušaru predao riđana.

— Rasedlajte ga!

Šerif je još uvek stajao ispred ulaza u hotel. Očigledno se dvoumio da li da ćutljivog i zatvorenog Doka Holideja pita da li će mladić doista umreti.

Virdžil munu šerifa.

— Dakle, mister, pada li vam teško razmišljanje na ovoj vrućini?

Trasi promrsi.

— Hoće li on uopšte izaći?

— Ko? — upita Virdžil, iako je tačno znao na koga šerif misli.

— Dok Holidej, naravno.

— Pretpostavljam da neće pustiti korenje u hotelu, šerife.

Za to vreme Dok Holidej je stajao naslonjen na šank, sa čašom rakije ispred sebe.

Virdžilu, koji mu je prilazio s leđa, rekao je, ne okrećući se:

— Mogli ste mirne duše da nastavite put, Virdž.

— Da, mogao sam. Verovatno sam idiot što nisam. Međutim, znam pouzdano da bi Vajat napravio kiselo lice videvši me da sam stižem u Dodž.

Holidej odmahnu glavom.

— Ne bi imao razloga. Bolje da stigne jedan, nego nijedan.

Virdž spusti svoju tešku pesnicu na šank.

— Poješću sopstvenu čizmu, ako se ispostavi da vam ovde nisam potreban. Krčmaru, jedan viski!

Strpljenje šerife Trasija nalazilo se pred velikim iskušenjem. Potrajavao je pun sat pre nego što je kockar napustio hotel. Nosio je lekarsku torbu u levoj ruci. Za njim je išao Virdžil Erp, noseći flašu viskija.

— Hoćete kod kovača? — upitao je šerif.

Holidej potvrdi.

— U redu, idem s vama.

Pre nego što su stigli do kovačeve kuće, kockar je primetio grupu ljudi, koja se tamo okupila.

Zastao je i pogledao šerifa nabranog čela.

— Ko je te ljude pozvao?

— Prokletstvo, ja sam jednog dečaka poslao u kasapnicu kod roditelja Sterlina Baka. Verovatno je taj dečak ispričao njegovim roditeljima, a i ostalima o vašem strahovanju.

Doktor Bernar mu pođe u susret.

— Ja ne znam šta vi hoćete, mister Holidej?

— A šta ja to uopšte hoću? — pitao se kockar namrštena lica.

— Pa ovaj — pokušavao je lekar da se izvuče. — Ljudi pričaju da strahujete da će ranjenik podleći.

— A vi, od čega vi strahujete? — upita ga kockar hladno.

— Ja ovaj... — ponovo je počeo da muca lekar i sleže ramenima. — Čega ja imam da se bojim? Baš ničega, jer smatram da se takvim ozbiljnim stvarima ne treba šaliti i uzimati ih olako...

— Svakako — preseče ga kockar i uđe u bolesničku sobu.

Ljudi, koji su se tamo nalazili, izmicali su se da bi mu napravili mesta. Bleda žena, koja je klečala kraj ranjenikove postolje, ustade i pogleda kockara suznih očiju.

Holidej je odložio torbu, čim je video mladićevo upalo lice. Iskusni čovek je znao da ovde lekovi više ne pomažu. Pošto je Holidej stavio Sterlinu Baku mirišljavu tečnost pod nos ovaj otvori oči i upitno pogleda kockara.

— Ko... ste... vi...?

— Moje ime je Holidej, momče.

— Holidej? — ponovi samrtnik ječeći.

Na to se šerif, koji je za kockarem ušao u sobu, nagnu nad bolesnika i reče tiho.

— On je Dok Holidej, Sterlin. Sigurno si već slušao o njemu. Izvukao ti je metak iz grudi.

Mladi bukač na trenutak kao da živnu. Čudan sjaj se pojavio u nje-

govim do tada, gotovo ugašenim očima.

Kockar sede na ivicu postelje.

— Ti si dakle, Sterlin?

— Da, Sterlin Bak. Ovo je moja majka. Moj otac on... neće... doći...

Holidej pogleda oko sebe, a onda dade znak Virdžilu. Pomoćnik maršala iz Tombstona je odmah shvatio, klimnuo je glavom i izvukao šerifa iz sobe, govoreći:

— Moramo da dovedemo oca.

Trčali su koliko su ih noge nosile i uskoro se vratili, vodeći oca.

Džems Bak je bio visok, krupan čovek ozbiljna lica. Saznao je da njegovom sinu nema spasa.

— Gospode — uzdahnio je, zar ne bismo mogli da ga prenesemo kući?

Majka je tiho plakala kraj sinovljeve postelje.

Dok Holidej otvori flašu s viskijem.

— Šta misliš, Bak, hoćemo li nas dvojica da popijemo po čašicu?

— Čašicu? Sa... Dokom Holidejem? — jedva je proslovio samrtnik.

Holidej je sipao mladiću viski u veliku čašu.

— Moram li da umrem?

Ove četiri reči teško su odjeknule u tišini sobe.

— Ne, Sterlin — vrisnu majka — ne sine moj!

Mladić pogledom potraži oca.

— Oče, reci mi istinu.

Nesrećni otac odmahnu glavom.

— Ne, Sterlin naravno ne.

Mladić sada pogleda Holideja.

— Dok... ja vas molim, recite mi bar vi... istinu...

Holidej proguta pljuvačku.

— Znaš, Sterlin, u suštini je svejedno kada odlazimo. Jednom u svakom slučaju otići moramo.

Sterlin obori pogled.

... da moramo. I on... i on... mora... da umre... Mene je... samo... poslao... ispred... sebe...

— Zašto je, u stvari, pucao na tebe — raspitivao se Holidej tiho.

— Zbog toga što je on novac, a ne... Glas mu je zamro.

Holidej se naže nad njega. Šerif Trasi pride i upita drhtavim glasom.

— Sterlin ko je ispalio metak? Da li je to bio Stenli Riper?

Holidej se uspravi i uze svoju torbu. Lice mu je bilo tvrdo.

Sobom se prolomi krik Sterlinove majke.

Holidej i Virdžil izađoše napolje. I šerif je krenuo za njima.

Napolju ih je čekao doktor Bernard.

— Dakle, kako stoji stvar?

Trasi se brecnu na njega:

— Sva je sreća da u gradu imamo četiri lekara, i što još ima ljudi koji imaju oči u glavi. U svakom slučaju, vas neću pozvati kada mi se komad olova bude našao u telu.

Holidej i Virdž su išli dalje.

— Pravo je čudo da je sa takvom ranom i do sada izdržao — reče Dok Holidej više za sebe.

Trasi duboko uzdahnu. Uvek kad bi neko umro u gradu i on se osećao krajnje nelagodno, pomišljajući na svoj sopstveni kraj.

— Prokletstvo, Dok, pa vi ste učinili sve što jedan čovek može da učini.

Holidej zastade.

— Mogu li da vidim čoveka koji ga je ustrelio?

— Naravno, taj lupež će biti sutra ujutro obešen.

Ušli su u dograđeni deo šerifske kancelarije, veliki zatvor sa dvanaest ćelija, u kojima je već veliki broj ozloglašanih razbojnika proveo svoje poslednje sate.

Šerif Trasi povede Doka Holideja i Virdžila Erpa kroz hodnik do ćelije, u kojoj je sedeo Stan Riper.

Mladić je pogruženno sedeo na postelji i gledao odsutno u pod ispred sebe.

Trasi otključa ćeliju.

— Riper! — Njegov grub glas odjeknu, odbijajući se od zidove zatvora. Stan ustade.

Kako se samo promenio za ovih dvadeset i četiri časa! Ni po čemu više nije podsećao na bukača. Lice mu je bilo bledo i upalo, a oči podvučene tamnim senkama. Uplašeno je posmatrao dvojicu stranaca.

— To je on — reče šerif.

Riper ustuknu dva koraka u nazad.

— Ser — jeknuo je. — Vi ste oblasni sudija, zar ne?

Kockar odmahnu glavom, jer je baš njega mladić oslovio.

— Ne, moje ime je Holidej. Hoćete li mi ispričati kako se to dogodilo?

— Da, da. Već sam nameravao da o tome obavestim šerifa, ser, ali me on nije hteo da sasluša. Rekao je da

to nema nikakve svrhe, jer sutra moram na vešala. Ser, ja uopšte nisam ubica. Čak ne mogu da shvatim kako se to uopšte dogodilo.

— Molim vas, ispričajte mi celu stvar, ali sasvim mirno. Hoćete li jednu cigaretu?

— Da.

Holidej izvuče iz džepa, uprkos šerifovom negodovanju, tabakeru i zatvorenik drhtavom rukom izvuče cigaretu. Žudno je odbijao dimove, a Holidej pogleda oko sebe. Šerif nije shvatio njegov pogled, ali zato Virdž jeste. Povukao je šerifa iz ćelije. Kad su se odmakli nekoliko koraka dalje, Trasi zastade:

— Zar verujete da sam hteo da pustim ubicu da umakne?

Virgil se suvo nasmeja.

— Ako time mislite da može da umakne Doku, ljuto se varate. Pre bi umakao deseterici ljudi vašeg kalibra, Trasi. Hajdete sa mnom inače mladić neće govoriti.

— A šta bi mogao još da govori? Samo laži! One kod mene ne prolaze. Uopšte ne znam šta Dok hoće.

Ipak povukao se sa Virdžilom u kancelariju, a Dok Holidej im se pridružio posle četvrt sata, noseći ključ.

— Dakle? — upita šerif. — Da li vam je za oproštaj od života ispričao kakvu bajku? Taj momak će visiti sutra ujutro.

Holidej sada i sam zapali cigaretu i pođe prema vratima.

— Pretpostavljam da ću saznati kada će se održati suđenje protiv Ripera.

— Suđenje? Šta tu ima da se su-di? Sudija Madrejk takve stvari

obavlja po kratkom postupku. Momak će visiti ujutro u pet!

Kockar mu hladno uzvрати.

— Hteo bih da prisustvujem suđenju.

Kada je kockar zajedno sa Virdžilom Erpom napustio šerifsku kancelariju, Trasi otrča u zatvor. Zastao je gnevno ispred Riperove ćelije.

— Šta si to, lupežu, ispričao Doku? Upozoravam te, momče, nemoj misliti da ti on može pomoći. Ništa ne može izmeniti tvoju sudbinu. Ti ćeš visiti.

Trasi se vratio u kancelariju. Pošto su Dok Holidej i Virdžil Erp odmakli nekoliko koraka od šerifske kancelarije, upita pomoćnik maršala iz Tombstona:

— Jeste li šta novo saznali?

Kockar je gledao ispred sebe i uzvрати:

— Mladić tvrdi da je na Sterlina Baka metak ispalio jedan njegov prijatelj. Međutim, neće da kaže njegovo ime.

— Onda će morati da tajnu tog imena ponese do vešala.

Holidej je razmišljao. Od trenutka, kada je samrtnik izgovorio one čudne reči, nije više bio tako čvrsto uveren u Ripеровu krivicu. Ali, ko je onda bio strelac?

Suđenje je održano u kasno popodne.

Trasi u početku nije imao nameru da obavesti Holideja. No posle izvesnog vremena ja razmislio i promenio odluku. Ništa više nije moglo da poremeti neumitan tok stvari.

— Vil — doviknuo je crvenokosom pomoćniku, koji je upravo čistio puške. — Ostavi tu krpu i trči

preko u Kingsmenov hotel. Tamo stanuje Dok Holidej. Reci mu da će se suđenje održati u šest časova u gradskoj većnici.

— U redu, gazda!

Pomoćnik pet minuta kasnije zakuca na vrata sobe Doka Holideja. Ovaj samo ćutke klimnu glavom kada je čuo vest. Bilo je već vreme da krene.

U gradskoj većnici se okupilo mnogo ljudi. Velika sala bila je ispunjena do poslednjeg mesta. Kada su Dok Holidej i Virdžil Erp ušli, dva mladića iz prednjih redova im ustupiše svoja mesta.

Sudija Mandrejk je bio mršav, visok čovek, neprijatnog lica i krajne neuredno odeven. Nekoliko minuta kasnije bočna vrata, nedaleko od sudijskog stola, su se otvorila i zatvorenik je uveden u sudnicu. Posle nje ga je ušao šerif. Onda je počelo suđenje.

Sudija Mandrejk podiže koščatu staračku ruku i lupi malim srebrnim čekićem o sto, što je bilo znak za početak.

Bilo je to najkraće i najmučnije suđenje kojem je doktor Holidej prisustvovao. Šerif Trasi je izneo optužbu, sudija je ćutke klimao glavom i pozvao zatvorenika da priđe bliže.

Na licima članova porote, koji su sedeli iza Mandrejka kao punjene lutke, nije se ništa videlo osim osećanja važnosti koja im je u ovom trenutku pripala.

— Ripper, vi ste čuli optužnicu. Pošto je slučaj sasvim jasan, čini mi se nekorisnim da mučimo porotu. Vi ste zbog ubistva osuđeni na smrt vešanjem.

Govoreći to, Mandrejk je ustao i nesvesno levom rukom dodirnuo podbradak. Izgovorio je presudu kao nešto najnormalnije i najnevažnije na svetu.

— Presuda će biti izvršena u zoru narednog dana, kao što je uobičajeno. Šerife, obavite svoju dužnost.

Nije ni završio a već se sagnuo prema stoličici, koja je stajala do njega, da uzme šešir. Onda je podigao srebrni čekić i još jednom lupio o sto. Promrmljao je preko volje i potpuno nerazumnjivo:

— Suđenje je završeno.

Šerif Trasi, koji ni sam nije znao zbog čega ga prisustvo i način ophođenja Doka Holideja nervira, sada baci prema prijatelju Vajata Erpa pobedonosan pogled, a onda dade znak svojim pomoćnicima da izvedu osuđenog.

Na to je kockar ustao.

— Samo trenutak, vaša milosti! Pošto ste zaboravili da pitate da li još neko ima nešto da kaže u vezi sa ovim slučajem, molim vas da to sada saslušate.

Sudija Mandrejk, koji se već okrenuo, zastade i upita gotovo preko ramena:

— Šta vi hoćete?

— Imao bih nešto da kažem u vezi sa ovim slučajem — uzvрати mu kockar oštro.

Sudija se nije vratio na svoje mesto, nego je s nogu procedio:

— Ja vas ne poznajem. Ko ste vi?

— Moje ime je Holidej.

Siril Mandrejk uzdahnu, vrati se sudijskom stolu i sede, ne skidajući šešir.

- Puno ime?
- Džon Henri Holidej.
- Rođeni?
- U Valdosti, Džordžiji;
- Starost?
- Trideset dve godine.

Na to stupi šerif Trasi sudijskom stolu i došapnu Mandrejk.

- To je Dok Holidej.

Međutim, stari sudija ga nije shvatio, nego je upitao svedoka.

- Vi ste, dakle, doktor?

- Da.

— Opominjem vas da ovde ne smete ništa prećutati.

Dok Holidej se ispravi. Reči, koje je tada izgovorio, zvučale su prezrivo:

— To mi i nije bila namera, vaša milosti.

— Dakle kratko, doktore Holidej. Jeste li vi u nekakvom srodstvu sa optuženim?

- Ne.

— Možete li nekoga da navedete, ko može da potvrdi tačnost vašeg imena. Nekog ko vas poznaje.

— Ovaj čovek ovde me poznaje — uzvratil Holidej pokazujući na svog saputnika.

Sudija upita ne podižući pogled.

- Kako se vi zovete?

— Erp — promrsi Virdžil, kome je sudija išao na nerve.

— Erp dakle — ponovi Mandrejk, a onda naglo podiže glavu. — Erp? Dok Holidej? Da nećete možda da tvrdite da ste Vajat Erp?

— Moje ime je Virdžil Erp, vaša milosti.

— Jeste li u srodstvu sa Vajatom Erpom?

- On mi je brat.

— O, vi ste onda maršal iz Tombstona.

- Tako je, vaša milosti.

Mandrejkov pogled se spustio na Holideja.

— Vi, dakle, hoćete da tvrdite da ste Dok Holidej?

— On to i jeste — promrsi šerif ljutito.

— Vi ga, dakle, poznajete — obrati se Mandrejk šerifu.

— Ceo grad ga poznaje — promrsi šerif — a verovatno i ceo zapad.

Na to se sudija zavalio u stolicu, pa podražavajući velikog imperatora Napoleona, gurnu šaku između prvog i drugog dugmeta na kaputu.

— Šta, dakle, imate da primetite, doktor Holidej?

— Prvo bih hteo da kažem da je ovo najčudnije suđenje kome sam ikada prisustvovao.

— Nije na vama da pravite takve primedbe. Da bih sačuvao važnost i poštovanje suda, upozoravam vas da pazite što govorite.

— Kad smo već kod ugleda i važnosti suda, molio bih vas da prvo skinete svoj šešir — reče mu kockar, ironično se osmehujući.

Plameno rumenilo obli sudijino staračno lice. Dostojanstvenim pokretom skinuo je šešir s glave i odložio ga. U prvom trenutku mu se činilo da je slavni Džordžijanac čovek oštrog duha i rečit, a sada je u njemu video direktnog protivnika.

— Hajde, recite šta ste namerali, Dok Holidej.

— Zakon predviđa da optuženi u svakom slučaju i pod svim okolnostima mora da dođe do reči.

— Ubica uopšte nije tražio reč — pokušavao je sudija da se izvuče.

— Bila je vaša dužnost da mu tu mogućnost ponudite.

— Da skratimo. Šta hoćete?

Dok Holidej priđe bliže sudijskom stolu.

— Ja ne verujem, vaša milosti, da vas mister Li Valans plaća zato da biste skraćivali stvar.

Li Valans je bio guverner države Novi Meksiko.

Sudija i šerif se trgoše pri pome-nu ovog imena.

Da ovaj vraški Dok Holidej nije još i guvernerov prijatelj? Nije isključeno. Konačno, zna se da Vajat Erp, sa kojim Dok Holidej već godinama jaši, poznaje veoma mnogo uticajnih i slavnih ljudi.

Dok Holidej iznese onda sve što je saznao od osuđenika.

— To je trik — umeša se šerif. — Riper pokušava da spase vrat.

Holidej naglo okrete glavu. Oči su mu sevale.

— Meni se čini da vi pokušavate da mu taj vrat po svaku cenu slomijete.

— Samo zbog toga što je ubica! — viknu šerif.

— To tek treba da bude dokazano — zaključio Holidej ledeno.

— Ko bi mogao da bude taj treći mladić? — upita sudija.

Stan Riper samo obori glavu.

— Dakle? — upita Mandrejk, koji je postao veoma oprezan. Upravio je svoj pogled na kockara i ponovio: — Dakle, zar vam se ne čini da je cela stvar veoma misteriozna?

Holidej se sada obrati osuđenom.

— Ako ste meni govorili istinu, Stan Riper, onda je ovde morate ponoviti. Konačno, vi se ovde nalazite pod optužbom da ste izvršili ubistvo. Kako se zove treći čovek, koji je bio s vama?

Tek tada Stan Riper ponovo podiže glavu.

Ne to više nije bio mladi bukač. Kao da je čitavu deceniju ostario. Na licu mu se čitalo očajanje i poraženost.

— To nema nikakve svrhe — procedio je jedva čujno. — Šerif je protiv mene, sudija protiv mene i ceo ovaj grad je protiv mene.

— Čak i da jeste tako — reče mu Holidej — to nema značaja. Svi ljudi ovde su u sali zbog toga da bi saznali istinu, sudija da čini po pravdi, a šerif da podržava zakon i pravo. Ovde će se baš tako sve i odigrati.

Na to iz jednog od prednjih redova skoči jedan čovek. Bio je visok, snažan, odeven u elegantno tamnosivo odelo. Džon O'Brajen vlasnik pilane.

— Šta vi hoćete Dok Holidej? — vikao je. — Ovaj mladić je ubica! Svi u sali to znamo. Čemu onda nepotrebna priča?

Kockar ga odmeri.

— Nije to nikakva prazna priča, tragati za istinom i pravdom, mister.

Tada se O'Brajen obrati članovima porote.

— Ljudi Santa Fe, hoćemo li mi doista trpeti da se stranac meša u naše stvari? Kockar, koji doista ima najmanje prava da se s jednim ozbiljnim suđenjem ovako ponaša!

U sali je zavladao žamor.

Mandrejk, prikovan upornim pogledom Doka Holideja, nekoliko puta energično udari srebrnim čekićem o sto.

— Tišina, tišina!

— Oprezno O'Brajen — doviknu jedan mladić. — Ako vas Dok Holidej izazove na dvoboj, ode pilana.

Salom se prolomi smeh.

Za to vreme je Mandrejk besno udarao o sto.

— Mister O'Brajen, moram da vas opomenem da se vratite na svoje mesto.

Vlasnik pilane se na to nije osvrtao, nego je još bliže prišao sudij-skom stolu.

— A ja zahtevam od vas, Mandrejk, da konačno zaključite ovo suđenje.

„Mandrejk?“ razmišljao je kockar. Šta je podstaklo O'Brajana da sudiju za vreme suđenja oslovi, jednostavno, imenom, zanemarujući oslovljavanje sa vaša milosti, ustanovljeno u svim saveznim državama? Džon O'Brajan je učinio najgluplju moguću stvar. Finlijev otac je zapravo strahovao da bi njegov sin, koji je bio stalno u društvu Sterlina Baka i optuženog, mogao da bude na neki način umešan u ovu stvar. Podstaknut baš tim strahom, okomio se na pogrešnog čoveka. Doka Holideja još niko do sada nije nekažnjeno vređao.

— Vaša milosti — rekao je kockar grubo. — Hoćete li molim vas da ovog čoveka, koji je zanemario red i protokol, predviđen tokom suđenja, upitate za ime i razlog što se ovako ponaša.

Iako je sudija naravno veoma dobro poznao bogatog vlasnika pilane, upitao ga je namrštena lica:

— Kako je vaše ime, mister O'Brajan?

Salom se opet razlegao smeh.

Mandrejk gnevno spusti čekić na sto.

— Ja sam Džon O'Brajen. Ovde iz Santa Fe. Star četrdeset sedam godina. Vlasnik pilane dole na reci. Ja sam osim toga zamenik gradonačelnika u Santa Fe i kao takav imam pravo, a i dužnost mi je, da se brinem za dobro grada.

— U ovom trenutku se daleko manje radi o tome da li je gradu dobro ili loše, a daleko više se postavlja pitanje ko je ustrelio Sterlina Baka — reče mu Holidej mirno.

— Pa ovaj lupež ovde — vikao je O'Brajen. — Ko bi drugi? Ponovo se obratio poroti. — Treba već konačno da obesimo tog momka! Zar ćemo dozvoliti da nam jedna pridošli-ca, jedna kartaška ajkula, soli pamet?

Dok Holidej sasvim lagano okrete glavu.

— Meni se sve čini, mister O'Brajen, da vi imate još neki razlog da se ovo suđenje što pre privede kraju.

— Šta hoćete time da kažete? — siktao je O'Brajen. — Da nećete možda da tvrdite da ja imam neke veze sa ubistvom?

Kockar mu priđe sasvim blizu i pogleda ga pravo u oči.

— Budite uvereni, O'Brajen, da ću ja to već iščeprkati.

Uznemirenost u sali je rasla.

Kockar oštro naloži osuđeniku.

— Govorite konačno, Riper!

— Šerif treba da govori — uzvra-
ti mladić.

— Šerif? — upita sudija zbunje-
no.

Trasi nabra obrve.

— Šta ti pada na pamet, mladi-
ću? Ja sam rekao sve što sam imao
da kažem.

— Taj utisak nisam stekao —
primeti Holidej. — Napred, Riper,
otvorite konačno usta.

— Bojim se — jedva čujno pro-
mrsi mladić.

— Strah, od čega? Pa ovi ljudi
hoće da vas pošalju na vešala.

Riper je međutim ćutao, obore-
ne glave. Holidej značajno pogleda
šerifa.

— Vi, dakle, nemate više ništa da
kažete, mister Trasi?

— Ne.

Stan Riper je ispričao slavnom čo-
veku iz Džordžije da ih je bilo tro-
jica. O ulaženju u banku i svemu os-
talom nije proslivio ni reč.

O'Brajen ponovo zagrme:

— Mandrejk, zahtevam od vas po-
slednji put da ovo bezvredno suđe-
nje završite.

— Vi ste ga svojim ponašanjem
učinili bezvrednim — dobaci mu Ho-
lidej.

Sudija nije imao dovoljno jak ka-
rakter da to potvrdi. Strahovao je
od pritiska jedno tako uglednog gra-
đanina, kakav je Džon O'Brajen.

Džim Trasi je strahovao od iste
stvari.

Dok Holidej je počeo da govori
glasnije i odsečno:

— Zaključio sam da ubistvo, ko-
je je navodno počinio ovaj čovek, ni-
je dokazano. Prema tome, niko i ne-
ma pravo da ga pošalje na vešala.
Ako se to u prkos svemu bude do-
godilo, pojedinci koji insistiraju na
vešanju, navući će na sebe krivicu
linča i neće se izvući bez odgovor-
nosti.

Rekavši to, kockar se lagano na-
klonio u pravcu sudijskog stola, a
onda u pratnji Virdžila Erpa napu-
stio dvoranu.

U sudnici je neko vreme posle to-
ga vladao pritiskujući tajac. Prvi se
ponovo oglasio O'Brajen, glasno zah-
tevujući momentano kažnjavanje
ubice. No, pošto je nekoliko starijih
ljudi bez reči napustilo salu, sudija
je izmenjao poglede sa šerifom. On-
da je posle nekog vremena obaves-
tio prisutne:

— Pokazalo se da je slučaj vero-
vatno daleko komplikovaniji, nego
što je u prvom trenutku izgledalo.
Prema tome, prinuđen sam da zaka-
žem novo suđenje.

Odlučno istupanje Doka Holideja
nije ostalo bez uspeha. Konačno, već
samo ime ovog čoveka, koji je tako
energično protestovao, bilo je suviše
veliko i suviše poznato, da bi se lju-
di jednostavno oglušili o njegove re-
či.

Ne samo ime Doka Holideja, nego
i činjenica da iza njega stoji mar-
šal Erp, najznačajniji čuvar zakona
koga je zapad ikad imao. Osim to-
ga, u Santa Fe se u tom trenutku
nalazio i brat Vajata Erpa, Virdžil,
koji je takođe bio poznati čuvar za-
kona.

Stari sudija je samom sebi morao
da prizna da je način, na koji je

Dok Holidej istupio bio krajnje korektan, bez ikakvog prigovora.

I šerif Trasi je delio sudijino mišljenje. Međutim, isto tako je smatrao da njegov položaj u gradu prilično zavisi od Džona O'Brajen a njegovih prijatelja. Naravno, znao je vrlo dobro da mladi O'Brajen, taj lupež, ni za dlaku nije bolji od Baka i Ripera i da je tog kritičnog jutra bio u društvu Baka i Ripera. Video ih je svu trojicu kako stoje ispred njegove kancelarije i proučavaju plakat. Posle toga su se neko vreme muvali oko banke i potukli, a onda opet svi zajedno krenuli ulicom prema groblju. Kratko vreme posle toga odjeknuo je pucanj. Trasi, istini za volju, nije znao sasvim pouzdano da li se baš u tom kritičnom trenutku Fin O'Brajen nalazio u društvu svojih prijatelja. Činjenica da je Stan Riper sasvim jasno hteo nekoga da izvuče, samo je mogla da bude dokaz da je treći čovek bio baš sin vlasnika pilane.

Šerif se našao na velikim mukama. Bez obzira što je Riper pokušavao da spase svoju glavu, a da pritom ne imenuje trećeg čoveka, Trasi je slutio na koga on cilja. No, nije hteo da navuče sebi na vrat takvog uticajnog čoveka, kakav je O'Brajen.

U dubini duše šerif Trasi nije bio nepošten čovek, pa ga je prilično pekla savest. Osim toga, nije mogao da potcenjuje osobu kakav je Dok Holidej. Zbog toga je i odlučio da odmah ode u Kingsmen hotel.

Kada je zakucao na vrata sobe; otvorio mu je Virdžil Erp. Dok Holidej je ostao da stoji kraj prozora.

— Ja sam došao, Dok — počeo je šerif — da razgovaram s vama. Mi smo svi razumni ljudi, vi ja i mister Erp. Nije stvar u tome da se ja vas bojim. Međutim, istina je da su odmah posle vas nekolicina ljudi napustila sudnicu. Na primer Dad Morgan, najstariji građanin Santa Fe. I Robert Kingsmen vlasnik ovog hotela, takođe. Iz sudnice su izašli još Karson, Mičam, Marfi i Kvin, a i još nekolicina. U redu, to možda ne znači ništa naročito, ali me sigurno nije obradovalo. Zbog toga sam hteo s vama još jednom da razumno razgovaram o svemu, ukoliko je moguće.

— Moguće je, mister Trasi — uzvрати mu kockar. — Samo vi govorite.

Hladan, odbojan način, na koji je kockar prihvatio razgovor, naterao je Trasiju da nesvesno skine šešir.

— Vidite, Dok, to što Riper pokušava nema nikakvog smisla. To nije ništa drugo nego čisto očajanje. Mladić grčevito pokušava da se izvuče iz nevolje. Ono što on pokušava, najobičnije je prljavi trik. Sasvim je sigurno da je on ubica.

Holidej se nije složio.

— Tako baš sigurno nije, mister Trasi. A ako nije sto posto sigurno da je on ubica, bilo bi običan zločin poslati ga na vešala.

— Ali šta vi hoćete da učinite? Da čekate na to da Riper konačno otvori usta i izrekne neku novu prljavu laž? Da tom prljavom laži nekog časnog građanina ovog grada uvali u neprilike? Na šta hoćete da čekate, kada niko nije video okršaj.

— Hteo bih da znam, šerife, zašto je Riper tražio da vi govorite.

Preko Trasijevog lica prelete senka.

— Trik, ništa drugo nego trik, Dok! Nemojte gubiti svoje dragoceno vreme na bezvrednog mladića, ubicu!

Holidej ga mirno odmeri od glave do pete.

— Možete biti sigurni, šerife, da ni trenutka neću gubiti. Do viđenja mister Trasi.

Kao po komandi Virdžil Erp otvori vrata, a šerif gnevno napusti sobu.

Topla letnja noć pustila se na grad. Svuda su gorele svetiljke. U bezbrojnim lokalima u glavnoj ulici bilo je veoma živo. Grad Santa Fe bio je poznat po tome što je imao najviše lokala od svih gradova na zapadu. Po tome je čak premašio i Dodž Siti.

Oko osam sati Dok Holidej i Virdžil Erp napustiše hotel.

Kada ih je mister Kingsmen video kako silaze niz stepenice, reče:

— Vi niste večerali, Dok.

— Ne, morate me izviniti, ali ja doista ne osećam glad. A, ne mogu da jedem iz puste navike.

— A mister Erp? — upita hoteljer uslužno.

— Sa mnom je isti slučaj kao sa Dokom — objasni Virdžil, iako su mu creva krčala.

— Recite mi gde stanuje taj O'Brajen — raspitivao se Holidej.

— Njegova pilana se nalazi na zapadnom kraju grada, dole na reci. Ne možete je promašiti. Odmah iza banke skrenite u prvu ulicu nizbrdo, a zatim skrenite levo, ispred same reke. Ima nekoliko većih građevina.

Kada je Dok Holidej pokucao na O'Brajenova vrata, čuo se kreštav ženski glas.

— Da, da, odmah dolazim.

Mlaz svetlosti bližio se vratima, a onda se na njima pojavi starija, pogrbljena žena.

— Moje ime je Holidej. Mogu li da govorim sa mister O'Brajenom?

U to kockar ugleda preko ramena male žene krupnu priliku vlasnika pilane u dnu hodnika.

— Dok Holidej? — procedi O'Brajen gnevno i uplašeno istovremeno. — Šta tražite ovde? Mi sa vama nemamo ništa!

Kockar je, međutim, blago gurnuo ženu u stranu i ušao u dugačak hodnik.

— Možda bismo trebali da razgovaramo, mister O'Brajen.

— Ne znam o čemu bismo nas dvojica imali da razgovaramo?

Holidej mu se lagano približavao. A žena zatvorila vrata za njim. Virdžil Erp je ostao da stoji na tremu.

— Ja ne znam šta vi hoćete od mene, Dok Holidej! — Posle tog pitanja rekao je nešto što bi bilo bolje da je prećutao. — Osećam da ste mi neprijatelj.

— Kakvog osnova imate za takav zaključak?

— Ne znam još, Holidej. Prosto tako osećam.

— Pitam se samo, mister O'Brajen, kako jedan miroljubivi vlasnik pilane i zamenik gradonačelnika ovog grada može da bude tako surov da traži vešanje čoveka čija krivica nipošto još nije dokazana.

O'Brajen proguta pljuvačku.

— Ne znam o čemu vi to govorite, Dok. Odmah sam vam kazao da sa vama nemam ništa.

— Da, to ste kazali — uzvрати mu Holidej mirno. — Čovek koji ume da razmišlja mora i nesvesno da se upita šta vas navodi da se tako držite.

— Šta me na to navodi — uzvрати vlasnik pilane, upredajući vrhove brkova. — Mladi Bak mi je dosta jada naneo. Svako u gradu poznaje njegove roditelje. To su časni i, ispravni ljudi. Osim toga, svako zna da je taj Stan Riper jedan običan lupež.

Holidej je ćutao neko vreme, a onda je izvadio cigaretu iz tabakere i učtivo pitao.

— Smem li da pušim?

— To mi je svejedno — promrsi O'Brajen.

Pošto je odbio prvi oblak dima, Holidej iznenada reče:

— Vi poznajete roditelje Sterlina Baka, mister O'Brajen? Dakle, možete da pretpostavite kako se oni osećaju. Kako im je bilo kad su saznali da je njihov sin ubijen revolverskim metkom. Kako uopšte može da se oseća otac kada sazna da je njegov sin krenuo putem koji se nikako ne može nazvati pravim.

— I te kako to mogu da zamislim — planu vlasnik pilane. — I ja sam imam... — Prekinuo je u pola rečenice. To je Holidej odmah iskoristio.

— Vi, dakle, takođe imate sina, mister O'Brajen?

— Da, imam ga i prema tome znam veoma dobro kako se siroti roditelji Sterlina Baka sada osećaju.

Nekadašnji zubni lekar iz Bostona se zagleda u vrh cigarete.

— Smem li da pitam, mister O'Brajen, koliko godina ima vaš sin?

Iznenadni drhtaj protrese bogataševo telo. Prišao je sasvim blizu kockaru i upitao pretećim glasom:

— Šta vi zapravo hoćete, Dok Holidej?

— To sam vam već rekao. Rado bih hteo da saznam koliko vaš sin ima godina.

— Moj sin vas se uopšte ne tiče — grmeo je O'Brajen. — Zašto se vi uopšte brinete o nama?

— Primećujem da vam nije prijatno što se o vama brinem.

— Brinete? Šta znači: brinete? U svakom slučaju, ne mogu da dozvolim da se neki stranac meša u naše stvari.

— Vi tačno znate, mister O'Brajen — rekao je kockar sada veoma oštro — da je potpuno nevažno da li sam stranac. Važno je da se ovde radi o životu jednog čoveka. Dovoljno je što je drugi umro ubijen metkom jednog bezočnog lupeža.

— Ja vas upozoravam, Dok Holidej! Mi, ljudi iz Santa Fe nećemo dozvoliti da nas neko vuče za nos. To nam nije potrebno. Santa Fe je veliki slobodan grad i zakon nas štiti.

— Očigledno ovde ima izvestan broj osoba, koji mogu da računaju na zaštitu zakona — umeša se kockar.

— Opominjem vas još jednom! Držite se po strani, da ne naćinite glupost.

Bila je to ozbiljna pretnja. O'Brajen je i sam shvatio da je prete-

rao, pa je sada i sam brzo pokušao da ublaži stvar.

— Mi u Santa Fe postupamo po zakonu i branimo se protiv svakoga ko pokuša da nas ometa i vrši pritisak.

— Niko na vas neće da vrši pritisak, mister. O'Brajen. Naprotiv. Ja očekujem od vas kao zamenika gradonačelnika da upotrebite sav svoj uticaj i svu svoju snagu da se pravi ubica Sterlina Baka pronađe. Laku noć, mister O'Brajen.

Virgil Erp je napustio trem O'Brajenove kuće i ostao da stoji na suprotnoj strani ulice u niši jedne kapije. Upravo je primetio kako se kapija na suprotnoj strani otvara i pojavljuje Dok Holidej.

Dok Holidej još nije prešao ceo trem, niti stigao do stepenica koje vode na ulicu, kada odjeknu pucanj.

Virdžil je upravo krenuo dva koraka napred u susret Holideju i zastao kao ukopan.

Video je kako se visoka kockareva silueta zanosi, kako s treskom udara u stub trema i najzad sklupčan pada kraj stepenica.

Tek tada je pomoćnik maršala iz Tombstona uspeo da reaguje. Njegov veliki revolver triput uzastopce bljunu vatru u pravcu odakle je video da dolazi puščani metak. Na žalost, u međuvremenu je proteklo nekoliko dragocenih sekundi. Strelac iz zasede je već uspeo da napusti svoje mesto.

Virdžilu Erpu su se od užasa gotovo oduzele noge, kada je video kako Holidej pada. U trenutku se pribrao i potrčao napred. Ispalio još dva metka, a onda stao konačno is-

pred ulaza u kuću, koja se nalazila na trideset jardi od O'Brajenove. Vrata su bila zatvorena, Virdžil uze zalet i sruši se na vrata. Upao je u taman hodnik. Bila je čista ludost ući u taj mrak. Ako je strelac iz zasede doista ovamo šmugnuo, sigurno se neće kolebati da ispali metak na svog gonioca, kao što je, ustalom, to učinio pucajući na čoveka na tremu. Maršalu iz Tombstona je bilo jasno da je potpuno besmisleno slediti strelca. On se ovde nalazio u dobroj poznatoj okolini, dok Virdžil nije imao nikakvih izgleda da ga sledi. Zbog toga je odmah potrčao prema mestu na kome je ležao Holidej. Opipao je kockarevo lice. Leva ruka mu je bila vlažna. Kada je približio dlan očima, ugledao je tamnu mrlju. Krv!

Virdž se uspravi i počne snažno pesnicama da dobuje po kapiji. Vrata su se pod udarcima sama otvorila, jer nisu bila zaključana.

Džon O'Brajen stajao je još uvek na istom mestu, na kome se nalazio kada je kockar napuštao njegovu kuću.

— Mister O'Brajen — promrsi Virdž. — Dok Holidej je ustreljen na vašim vratima i to s leđa.

Lice vlasnika pilane odjednom posive.

— Holidej? — promucalo je. — On, dakle?

— Da, on.

Ukočenim koracima O'Brajen izađe na trem i pogleda zgrčeno Holidejevo telo.

— On dakle — ponovio je još jednom.

— Da, on! — brecnu se Virdž. — Na koga ste kog davola mislili?

Čuvar zakona iz Tombstona podiže ustreljenog. Nosio ga je, hodajući što je brže mogao kroz mračne uličice, prema glavnoj u čijem se centralnom delu nalazila velika kitnjasta kuća doktora Bernarda.

Nije kucao nego gurnuo vrata nogom. Nastavio je kroz hodnik i pojavio se kao da je iz zemlje iznikao u radnoj sobi starog lekara.

Doktor Bernard, je uplašeno skočio, a zatim zbunjeno piljio u krvlju umrljano lice Holideja.

— Dok Holidej? Za ime neba, šta se dogodilo?

— Brzo! Pregledajte ga — grmeo je Virdžil. — Upozoravam vas, čoveče, ako budete i ovog puta tako nemarni kao sa Sterlinom Bakom, navući ćete sebi na vrat mog brata Vajata lično.

Stari lekar se grozničavo dao na posao. Čerka mu je pomagala.

Ranjenik je položen na ležaljku. Doktor Bernard je odmah utvrdio da se rana nalazi jedan inč iznad levog uha. Bila je to velika rana, koja je prilično krvarila. Lekar je drhtavim rukama pokušavao da je očisti.

— Svevišnji! Sa ovakvom ranom svako drugi bi već odavno bio mrtav. Metak se ne može izvaditi.

Virdžil Erp ga grubo protrese za ramena.

— Šta to trabunjate, prokleta neznalice! Metak se ne može izvaditi? Jeste li ikada do sada videli da metak, koji pogađa frontalno, na taj način zaseće kožu. Zrno ga je samo dobro okrznilo. Uopšte se ne nalazi u njegovoj glavi, nego negde u pesku ili u stubu trema.

— Mislim da je u pravu, oče — umeša se devojkica, koja je po svemu sudeći bila vičnija tom poslu od oca.

Elen Bernard je očistila ranu i stavila vešto i uredno zavoj, dok joj je otac samo pomagao.

— Šta mislite, doktore, da li je to opasno po život? Hoće li se izvući?

— To je teško reći — izvlačio se lekar. — Ponovo težak slučaj kao i ono sa Sterlinom Bakom. Nikad se ne zna na šta će izaći.

— Vrlo utešno — promrsi Virdžil i izađe na ulicu. Uputio se pravo prema šerifovoj kancelariji.

— Hele, Trasi, kako ste?

Šerif ga pogleda mrzovoljno.

— Nek sam đavo zna šta se ovde dešava. Opet je negde bilo puškaranja. Šljam u ovom razbojničkom gnezdu nikako da miruje.

— Ko je ispalio prvi metak pojava nemam, šerife, ali što se tiče ostalih pet ja sam taj šljam.

Trasi zinu od iznenađenja.

— Šta?

— Dok Holidej je usreljen. Tačno ispred kućnih vrata vašeg vrlog prijatelja O'Brajena.

— Ne!

— Tačno je! Leži preko, kod onog malog melemdžije, kome je očigledno potrebna čerka, da bi previjala ranjenike i snašla se među njegovim lekarijama.

Rekavši to pomoćnik maršala iz Tombstona pohita dalje. Šerif je trčao za njim.

— Mister Erp — vikao je za njim. — Sačekajte! Morate mi podneti izveštaj.

— Ostavite me na miru! — brecnu se na njega Erp preko ramena.

Trasi otrča preko do lekara. Kada je bacio pogled na blede lice onesvešćenog Holideja, stresao se.

— Prokletstvo, Bernarde, mogu vam reći: ako ga ponovo ne dignete na noge, možete odmah da napustite ovaj grad.

— Zašto uvek svi dolazite kod mene? — negodovao je lekar. — Prvo onaj težak slučaj sa metkom kraj samog srca.

— Čutite molim vas — povika šerif. — Taj posao je Dok Holidej uzeo na sebe. Zbog čega ste se uopšte posvetili tom pozivu, kada vam je uvek suviše posla.

— Suviše posla? Lako je govoriti! Bolje razmislite kako da spasemo čoveka koji ima tako groznu ranu na glavi.

— U redu, otrčaću odmah po doktora Tajmermena. Ako je opet pijan, onda ću nastaviti do Kolinsa ili Haveloka. Zašto, kog đavola, imamo četiri lekara u gradu? Veoma mi je žao, ali sam do danas mislio da ste sposoban lekar. No, očigledno ste murdar kao i ostali. A ovaj ovde što leži kod vas, on je kockar i strelac. Međutim, da ste ga nedavno videli kako je onom mladiću izvukao metak iz tela, otrčali biste pešice u Čikago da tražite natrag novac, koji ste utrošili na školovanje.

Umešala se devojka nesigurnim glasom:

— Možda kost i nije tako jako povređena, šerife. U tom slučaju bismo ga izvukli.

— Zar to ne možete sada da utvrdite?

— Ne — uzvрати lekar: — To je nemoguće, jer rana tako jako krvari.

Trasi baci jedan pogled na blede kockarevo lice i reče:

— Kladim se da bi on mogao.

Napustio je lekarevu kuću.

Za to vreme je Virdžil Erp trčao koliko su ga noge nosile prema pošti. Bila je zaključana. Maršal je obišao kuću i kucao na vrata poštarevog stana.

— Hajdete, treba da pošaljem telegram.

— Sutra ujutro — uzvрати poštar.

— Sada!

— To ne može, mister. Pošao sam u postelju.

Užasnuo se kada je video uperen cev revolvera.

— Rekao sam vam da moram sada da pošaljem telegram mister.

— Naravno — spremno je uzvratio poštar. — Hajdete, proći ćemo ovuda.

Maršal iz Tombstona je diktirao sadržaj telegrama: „Vajat Erpu, maršalu u Dodž Sitiju, Kanzas. Jahanje u Santa Fe prekinuto stop. Dok Holidej ustreljen stop. Leži teško ranjen stop. Treba li da uporkos tome nastavim put stop. Potpis Virdžil”.

„Poštarevo pero škripelo je po hartiji. Zatim se nagnuo i još jednom šapatom pročitao sadržaj. A onda je podigao pogled.

— Vajat Erpu? To je loša vest. Dok Holidej je ustreljen? Svevišnji, ko li je to učinio?

— Čoveče, predajte taj telegram!

— Da, naravno, odmah. Hteo bih samo da šolju jake kafe...

— Šta li će vam to? — upita Virdžil iznenađeno.

— Uvek kada šaljem telegram moram da popijem šolju jake kafe.

— Ovoga puta ćete poslati telegram bez kafe, čoveče! Nemojte me nervirati.

Položio je ruku na dršku revolve-ra.

Poštari je pohitao da izvrši naređenje.

*
**

Džon O'Brajen je još uvek stajao na tremu, i ako je Virdžil Erp odavno zamakao za ugao ulice, noseći ranjenika. Uhvatio se za glavu. Čelo mu je bilo orošeno znojem.

Onda se iznenada okrenuo, uleteo u kuću, protrčao kroz hodnik i gurnuo vrata, na koja je bila naslonjena njegova žena.

— Sklanjaj mi se sputa, Mod! Gde je on?

— Ko?

— Ne budi tako glupa! Znaš vrlo dobro na koga mislim. Mislim na mladića, za koga sa žaljenjem moram reći da mi je sin.

— Fin? — upita punačka žena. — Zvaću Ketī, možda ga je ona videla.

— Ne treba da je zoveš, jer ona nije mogla da ga vidi. Ona je malopre otvorila Doku Holideju i sve vreme stajala u hodniku. Metak, koji je kockara oborio, silno je uplašio. Stajala je kao paralizovana ovde u hodniku. Ženo, znaš li ko je taj metak ispalio? Znaš li možda ko je bio toliko lud da prijatelja Vaja-

ta Erpa ovde, tačno ispred mojih vrata i na mom tremu ustreli?

— Ne, Džone Arture — mucala je žena drhtavim glasom. — Ne znam, kunem ti se.

— Tako? — Čovek natera ženu da sedne u naslonjaču, a onda se nagnu preko naslona.

— Tako, dakle, ne znaš? Čak ni ne slutiš, je li? Onda ću ti ja reći šta mislim. Sumnjam da je taj metak ispalio tvoj divni vaspitani go-spodin sin.

— Ne, Džone Arture! — Bio je to krik, koji se pretvorio u krkljanje. Kliznula je onesveščena sa naslonjače na pod.

O'Brajen je gledao bez ikakvog sažaljenja. Ona mu je tog sina donela u kuću. Pre mnogo godina, kada se vratio iz rata, zatekao je to dete u kući. Prevarila ga je i rodila s drugim čovekom. Finli nije bio njegov sin. Tek što se posle odsustva vratio na front, a ona se već drugome obvisnula o vrat.

Dugo vremena je verovala da O'Brajen uopšte nije primetio užasnu prevaru, sve dok joj on nije sam trenuo u lice. Bila je slomljena i priznala mu da je onaj drugi stalno sledio i opsedao svojom ljubavlju.

Taj drugi je navodno bio Fenimor Riper, koji se kasnije nije više uopšte vratio iz rata.

Zbog toga O'Brajen nije mogao da ga pozove na odgovornost. Umesto toga, sva njegova mržnja iskalila se na Fenimorovog zakonitog sina Stana Ripera, koga je od prvog dana mrzeo. Upravo je to i bio razlog da se svim silama borio da mladiću dođe glave.

Ni jednog trenutka mu nije padalo na pamet da ga je njegova žena možda slagala, kako bi spasla brakolomnika. Dao je Finu svoje ime i obezbedio mu bezbrižno i bogato destinjstvo. Umesto toga, taj mladić se nije ustezao da ispred njegove kuće puca na čuvenog Doka Holideja.

Zar Fin nije baš tim metkom dokazao da je umešan u slučaj Riper? Možda čak i sudbonosno.

O'Brajen pohita u dvorište. Pretražio je sve: pilanu, šupe, štalu, ali mladića nigde nije bilo. Iznenada je usporio hod i pogledao prema gornjem spratu. U Finovoj sobi gorela je svetlost.

O'Brajen se uhvati za glavu. Da se u svom strahu nije možda prevario? Možda je sina osumnjičio za delo koje uopšte nije počinio?

Vratio se u kuću i pošao uz stepenice.

Fin je ležao u postelji. Vlasnik pilane ga pogleda ispitivački.

— Jesi li već dugo ovde gore?

— Od večere.

— I? Zar ništa nisi čuo?

— Ne, šta se dogodilo?

O'Brajen ponovo počeo da podozreva.

Možda je mladić mogao da prečuje kockarevu kasnu posetu, ali pucnje? Ne, njih nikako nije mogao da prečuje!

Isključeno! Pogotovo ne Fin, koji je inače uvek trčao kao podivljao čim bi negde čuo pucnjavu. Bio je kao lud za svojim revolverom i za oružjem uopšte.

— Gde je tvoj kolt, Fin?

— Moj kolt? Dole je, tata.

— Kako, gde dole?

— Mora da visi dole u tvojoj sobi oče, u opasaču.

O'Brajen potrča niz stepenice porred svoje poluonesveštene žene. Da, tu je visio Finov opasač i revolver.

U tom trenutku nije mu ni palo na pamet da je Fin možda upotrebio drugi revolver ili čak pušku...

Međutim, oko pola jedan noću, kada je O'Brajen iz sna probudio metak, uspravio se u postelji i jeknuo.

— Puška! To je bio puščani metak! Dokopao je lampu i pojurio u Finovu sobu.

Na njegovo veliko iznenađenje, u Finovoj sobi je još uvek gorela svetlost, a mladić potpuno odeven sedeo na ivici kreveta. U desnom uglu, gotovo prikrivena odelima, stajala je vinčesterka.

O'Brajen dokopa pušku otvori je i izbacio metke.

Bilo ih je šesnaest. Oči su mu preteče sevale, dok je govorio sinu:

— Fin, ovde je šesnaest metaka u magacinu.

— Da, pa šta? — reče mladić nemarno.

— Nas obojica znamo da je u magacinu uvek sedamnaest metaka. Sedamnaest! Dakle, nedostaje jedan, Fin. Dok Holidej je ovde ispred mojih vrata ustreljen puščanim metkom.

— Ko ti to kaže? Mogao je to isto tako biti i jedan 44 rev...

Fin O'Brajen prekide u pola rečenice i razrogačeno pogleda u oca. Odao se. Tobože o Holidejevoj poseti malo pre nije znao.

Vlasnik pilane se posrćući povukao do samih vrata. Grčevito je, obezma rukama, stezao pušku.

— Ubico — ječao je. — Bedni kukavni ubico iz zasede! Sada znam sve. Ti si ustrelio Sterlina Baka, pa pošto ti je oštro oko Holideja već bilo za petama, smakao si ga.

Finovo lice se grčilo.

— Ti govoriš ludosti, oče.

Na to O'Brajen priskoči i tako grubo gurnu puščanom cevi mladića natrag na postelju, da je ovaj kriknuo.

U hodniku su se čuli hitri koraci. Ušla je Finova majka.

— Džone Arture! — vrištala je. — Šta si mu učinio, Džone Arture?

Uhvatila je muža za mišicu, ali je ovaj grubo odgurnu.

— Ostavi me na miru, kad ti kažem! Treba da govorim sa ovim mladićem, tvojim sinom, ovim ubicom!

— Ne! Džone Arture! Ne! Kako tako nešto možeš da kažeš našem detetu?

— Našem detetu? On nije naše dete! U svakom slučaju, ne moje. Koliko da saznaš mladiću, pre nego što stigneš u pakao. Ti nisi moj sin. Otac ti se zove Riper. Fenimor Riper. On je bio otac i tvog prijatelja Stana, koga si ti hteo da pošalješ na vešala zbog ubistva koje si sam počinio.

— Džone Arture! — kriknu žena ponovo.

— Umukni jednom, kukavna ženo! Trebalo je ranije da vrištiš i plačeš zbog ovog lupeža. Sad je suviše kasno. On je ubica, kukavni ubica.

Iznenada je podigao pušku, repetirao je i uperio cev na Fina, koji je uzmicao do vrha kreveta.

— Otvaraj usta, Fin! Sada ćeš mi reći zašto si ustrelio Sterlina Baka.

Zašto si ga ustrelio, Fin govori! Dajem ti samo deset sekundi vremena.

— Bio je to nesrećan slučaj oče — promuća Fin.

— Ti si ga, dakle, doista ubio — jedva prevali O'Brajen preko usana.

Žena je samo kriknula i sručila se onesvešćena kraj postelje.

— Nije mi ništa drugo preostajalo, oče.

Čovek se trže kao ošinut bičem.

— Nemoj me nazivati ocem! Ja ti nisam otac i ne želim to da budem. Bedni lupežu! Ti si, dakle, ubio Sterlina Baka! Da je bio nesrećan slučaj u pitanju, ne bi bežao. Pa čak da si u prvom trenutku u paničnom strahu pobežao, morao si da se vratiš i javiš, čim si saznao da tvoj prijatelj, tvoj polubrat Stan zbog toga treba da bude obešen. A šta si ti učinio? Nije ti bilo to dovoljno, nego si pucao na Doka Holideja! Time je tvoja sudbina zapečaćena.

— Oče, ti mi moraš pomoći — ječao je Fin.

— Da pomognem, ubici?

— Pa ti si još u sudnici podigao veliku prašinu. Mora da si već sve znao, kada si se toliko okomio...

Snažan šamar odbaci mladića natrag.

— Šta se to usuđuješ, bedniče? Ja sam se tako bacio u vatru, samo zbog toga što sam strahovao da bi te Stan Riper mogao pomenuti. Mislim, pomenuti da si se uvek družio s njim, s jednim ubicom. Da si ti počinio zločin, to nisam ni slutio. Posle toga si još pucao na tog čoveka...

— Ali pomisli, oče...

— Ne oslovljavaj me tako!

— Ali pomisli, on je naš jedini opasan neprijatelj.

— Naš neprijatelj? Moj nije, Fin. Naprotiv, osećam prema njemu duboko poštovanje još od trenutka kada je govorio u većnici. Suprotstavio se sudiji, šerifu, meni i gotovo celom jednom gradu zalažući se za teško optuženog čoveka. Stideo sam se. Jasno da sam se stideo što sam istupio protiv njega na jedan tako ružan način. To sam, naravno, učinio samo zbog tebe. Hteo sam da te izvučem iz te stvari. Da ime naše porodice ne ukaljам. A šta si ti učinio? Ti si celu stvar još trostruko pogoršao. Pucao si baš na tog čoveka...

— Da li je mrtav — upita Fin muklo.

— Ne znam. Virdžil Erp ga je odmah odneo. Glava mu je bila sva u krvi. Mladiću, velim ti to je tvoj kraj. Znaš li koga si time navukao na vrat? Vajata Erpa! U to budi siguran. On neće smrt svog prijatelja primiti tek tako. Koga god je taj čovek gonio, taj nije daleko stigao. I tebe će uhvatiti, Fine Riper!

Rekao je „Riper”. Izgovorio je prezime omraženog mrtvog brakolomnika Ripera.

Iako je vlasnik pilane Džon Artur O'Brajen u svemu bio u pravu, u jednoj stvari je bio u velikoj zabludi: poginuli Fenimor Riper nije bio Finlijev otac, kao što, uostalom, nije ni ova nesrećna žena, koja je ležala kraj postelje bila njegova majka.

Fin je bio dete Meri O'Brajen, sestre vlasnika pilane. Godinama je radila u Santa Fe, u jednom hotelu

i dugi niz godina bila u prijateljstvu sa jednim vojnikom, koji je pao u ratu. Ona sama bila je teško bolesna i jedne mrklo noći, neposredno posle porođaja, donela je novorođenče ženi svog bogatog brata. Artur O'Brajen je odbacio svoju sestru, odrekao je se, jer je zbog vojnika promenila veru. Trebalo je, naime, da se venča s njime, a on je pripadao drugoj veri. O'Brajenova žena nikada nije smela da kaže mužu istinu, pa je zbog toga radije primila sramotu brakolomstva na sebe u nadi da neće odbaciti dete, zato što je njeno. Izmislila je celu priču sa Fenimorom Riperom, ne sluteći da će sin baš tog čoveka doći ikada u bilo kakvu vezu sa njenim usvojenim sinom Finlijem.

— Razbojniče! — ječao je O'Brajen.

— Oče — preklinjao je mladić. — Pomozi mi, oče!

U to se povratila žena i videla mržnjom ispunjeno lice muža pogled pun prezira.

— Džone — uzviknula je — lagala sam, još od samog početka. Nadala sam se da ćeš ga voleti, jer je moj. No to je bila laž. Njegovog oca sam videla samo jedan jedini put u životu i to iz daleka. Što se tiče njegove majke, poznaješ je bolje od mene. Ona već gotovo dvadeset godina leži gore na groblju, ispod jedne oronule krstače, na kojoj piše Meri O'Brajen.

Vlasnik pilane se ukoči.

— Ne! — promućao je. — Ti sada lažeš, ženo.

— Kunem ti se! Znaš dobro dosad da se nikad nisam klela, Džone.

— Ne! Merin sin, nikako. To ne može biti istina.

Žena se uspravi i sede na stolicu.

— Radi šta hoćeš. Pitaj staru služavku, ona je tog dana odmah otputovala sa mnom, kako bi svi verovali da je to moje dete, da sam se s njim vratila s dugog puta.

O'Brajen podiže glavu.

— Ja to ne mogu da verujem.

— I ne moraš. Samo znam da je taj mladić kazna za tvoju nemilosrdnost. Kako si samo mogao da se odrekneš sestre zbog toga što je prešla u anglikansku veru? To je, konačno, bila njena stvar. Umrla je bedno, nije dozvolila da joj čak ni ja pomognem.

O'Brajen je teško disao. Nekoliko trenutaka niko u sobi nije ništa govorio. Konačno O'Brajen reče uzbuđeno:

— Napred, Fin! Ustaj! Pošto si ipak u bliskom srodstvu sa mnom, pokušaću još jednom da ti pomognem. Uzećeš moju sivu kobilu, a svog ždrepcu, kao tovarnog konja. Daću ti novaca. Jahaćeš prema jugu onoliko brzo koliko konj može da te nosi. Gledaj da se negde skloniš u Meksiku. Misli da ti je Vajat Erp za petama. Ne izlazi mi nikad više na oči.

Četvrt sata kasnije napustio je Finli O'Brajen po mrklom mraku grad. Još iste noći, pošto je mladić napustio kuću, Džon O'Brajen se uputio van grada u naselje sačinjeno od koliba. Prišao je naherenoj kućici, na kojoj su prozori bili osvetljeni. O'Brajen kucnu na okno. Nekoliko trenutaka kasnije na vratima se pojavio čovek tridesetih go-

dina. Bio je u košulji, nosio je svileni prsluk i svilenu kravatu. Ličio je na kreolca i sve na njemu deovalo je nekako sjajno.

— Hej, jesam li ja to već pijan ili ste to doista vi, O'Brajen?

U svakoj drugoj prilici vlasnik pilane bi se uvredio da neko oslovi samo prezimenom, bez mister. Sada, međutim, na to nije obraćao pažnju.

— Mogu li sa vama da govorim, Skot?

— Sada, u sred noći? Ja baš sedim sa prijateljima i kartam se uveliko.

— Moram da govorim s vama.

— Onda dođite sutra ujutru, recimo oko jedanaest tada ustajem.

— Prokletstvo, jeste li vi advokat ili niste?

— Advokat jesam — uzvрати tamnoputi čovek — ali to ne znači da moram da ustajem u zoru.

— Radi se o hiljadu dolara, Skot.

Advokat je ostao na to potpuno ravnodušan.

— Hiljadu? Od koga hoćete da ih izvučete.

— Ni od koga neću da ih izvučem, nego hoću da ih dam vama, ako mi pomognete.

Izraz lica advokata Skota se u magnovenju izmenio. Uveo je vlasnika pilane u kuću, a onda doviknuo prijateljima, sa kojima je igrao karte:

— Imam važan razgovor. Neka Pat preuzme moje karte, vraćam se brzo.

Džon O'Brajen iznese advokatu sve.

Nadriadvokat, koji je gotovo isključivo živio od sumnjivih poslova, odmahnu glavom!

— Ne, O'Brajene! Loše ste ocenili. Za hiljadu dolara neću da stanem protiv Vajata Erpa.

— Dve hiljade dolara je moja poslednja reč. — procedi O'Brajen kroz zube.

— U redu, pokušaću. Polovinu tražim odmah, a ostalo kad se stvar okonča.

— Sutra ujutru, čim se otvori banka, doneću vam hiljadu dolara. Vi ćete odmah stupiti u akciju. Zastupaćete ubijenog Sterlina Baka i pobrinuti se za to da Stan Ripper što je brže moguće stigne na vešala. Kad taj mladić bude mrtav, niko više neće pominjati stvar.

Advokat se usiljeno osmehnu.

— Smatram da potcenjujete Doka Holideja. Slušao sam ga u sudnici i moram vam priznati da je učinio snažan utisak na mene.

— I na mene je. Međutim, ja vas ne plaćam zato da bi Dok Holidej činio na vas utisak, ili da biste uhvatili strah od Vajata Erpa. Stan Ripper mora na vešala! Što pre to bolje...

Nadriadvokatu je doista uspešno da za sutradan zakaže novo suđenje. Sudija Mandrejk, koji je već imao neprijatna iskustva s ovim kreolcem, odmah je pristao.

O'Brajenu nije bilo pravo što mora da čeka još jedan ceo dan, jer je strahovao da će Vajat Erp stići u grad.

U kući doktora Bernarda, u mirnoj sobi koja je gledala na dvorište, ležao je Dok Holidej. Otvorio

je oči i posmatrao Virdžila, koji je sedeo na ivici njegova kreveta.

— I vi se odista osećate mnogo bolje? — pitao je Virdžil s nevericom.

Kockar potvrdi.

— To je prava zagonetka. Da ste vi mogli da vidite sopstvenu ranu, ne biste dali ni prebijenu paru za svoj život.

— Metak me je samo okrznuo nešto dublje. Takva vrsta rane uvek izgleda opasnija nego što je.

— Baš bih voleo da znam kako se to uopšte dogodilo.

— Koliko se sećam, to se dogodilo u trenutku kad sam stupio na trem i okrenuo glavu na desnu stranu; prema mestu gde ste vi stajali. Rana me ne brine toliko, koliko me brine vaš brat. On sigurno računa na mene a i na vas, Virdž.

U tom trenutku u sobu stupi lekareva ćerka i pruži Virdžilu Erpu komad hartije. Bio je to telegram: „Ostani tu. Dolazim, Vajat”.

Nekoliko trenutaka kasnije u sobu stupi šerif nesigurna koraka. Virdžil Erp i Holidej se pogledaše ispod oka.

— Vi ste se raspitivali za Finlija O'Brajena. On već dva dana nije u gradu. Morao je da otputuje nekim poslom zbog pilane.

— Nisam znao da mladić radi — primeti Holidej.

To, uostalom, nije znao ni čuvar zakona iz Santa Fe do toga dana.

— Postoji još nešto, Dok. Džoni Skot, advokat iz Meskvilè, tražio je kod sudije novi termin za suđenje u vezi ubistva Sterlina Baka. On će

zastupati ubijenog mladića. Traži da se Riper odmah kazni.

— Ali, Riperova krivica uopšte nije dokazana.

U razgovor se umešala ćerka doktora Bernara.

— Žao mi je, gospodo, ali Dok Holidej mora sada da miruje.

Kada su izašli na trem, Virdžil reče:

— Gledajte da se Riperu ništa ne dogodi pre nego što Vajat Erp stigne.

Džon Artur O'Brajen nije dugo oklevao. Ma koliko se plašio maršala iz Dodž Sitijs, zauzeo se svim silama za Finliju, jer on je njegov nećak, krv njegove krvi. Koliko je ta njegova odluka bila besmislena, toga nije bio svestan. Finli O'Brajen je bio razbojnik, on je to najbolje znao.

Možda je doista bio nesrećan slučaj što je smrtno pogodio svog prijatelja Sterlina. Sve ostalo bilo je čisto razbojništvo.

No pre svih ovih događaja bio je običan lupež, danguba, lenjivac. Pre više od godinu dana napunio je osamnaest, a još ni jedan jedini dan nije radio u pilani. Izbegavao je bilo kakav posao.

Džon O'Brajen se, zauzimajući za svog nećaka, stavljao protiv zakona. Najmio je nadriadvokata i trudio se da svim silama pridobije za sebe nekoliko najmoćnijih ljudi u gradu. Sve ih je obišao i ispričao im je izmišljotinu da je mladi Bak jednom imao sukob sa Holidejem i da je između njih vladalo neprijateljstvo.

— Ali on mu je izvukao metak iz tela — rekao je gradonačelnik, ko-

ga je takođe O'Brajen posetio i čiji je zamenik bio.

— To je tačno. Međutim, postavljala se pitanje da li je to učinio dovoljno oprezno. Sada, pošto je Sterlin Bak mrtav, hoće da spase ubicu, ali mi moramo da ostanemo pri tome da je pravda pravda, i da je moramo braniti bez obzira što Holideju dolazi pojačanje — Vajat Erp lično.

Bila je žalosna činjenica da je zamenik gradonačelnika Santa Fe uspeo da pridobije veliki broj uticajnih ljudi, da ih okupi oko sebe, protiv ranjenog Doka Holideja.

Dejstvovalo se munjevito. Čitava O'Brajenova računica temeljila se na tome da Vajat Erp neće stići u Santa Fe do suđenja.

Sve ove akcije nisu bile O'Brajenu dovoljne. Potražio je Džona Horoka, vođu velike grupe lupeža, koji je godinama predstavljao strah i trepet u gradu i okolini. Ponudio mu je hiljadu dolara da ustreli Doka Holideja.

Razbojnik to, međutim, nije prihvatio, tvrdeći da je čuveni kockar suviše opasan protivnik i da je to rizik u koji on neće da se upušta. Tražio je dve hiljade dolara. O'Brajen nezadovoljan pođe prema vratima i dodade preko ramena:

— U redu, Horok, neka bude dve hiljade dolara, ali za obojicu.

Kada je čuo sumu, lupež poskoči s mesta. Oči su mu sevale. Tek posle nekoliko trenutaka se malo pribrao.

— Protiv obojice? Šta to treba da znači?

— Daću vam dve hiljade dolara, ako se pobrinete za to da Dok Ho-

lidej i njegov popularni prijatelj sa zvezdom ne mogu ništa da kažu protiv mene.

Razbojnik odmahnu energično glavom.

— Ništa onda. Do viđenja, Horok!

Razbojnik ga je pratio sve do ulice.

— Možda ćete još promisliti, O'Brajen. Nigde nećete naći boljeg čoveka od mene, a ja imam uz sebe još bar desetoro.

— Ne preterujete!

— Šestoricu mogu da okupim.

— Dve hiljade — ponovi O'Brajen.

— Tri hiljade!

— Ne — zaključio O'Brajen i vinu se u sedlo. Povlačeći uzde, pomislio je na to da mu je bilo veoma teško što je morao da da dve hiljade dolara advokatu Skotu. Ipak, šta je značilo pet hiljada dolara da se iz stroja izbace ljudi kao što su Vajat Erp i Dok Holidej?

Lagano je okrenuo konja i kliznuo iz sedla.

— U redu, Horok, tri hiljade.

Bandit prihvati ponuđenu ruku.

Kada se vlasnik pilane udaljio, razbojnika, upita sestra:

— Jesi li poludeo? Hoćeš li se doista boriti protiv Doka Holideja i Vajata Erpa.

Horok se grohotom nasmeja.

— Ko je govorio o borbi? Brajan to nije ni tražio. Ja ću ih učutkati, a kako, to će biti moja stvar...

Posle ove prljave pogodbe O'Brajen je mirno stigao u grad. Bio je istini za volju miran, ali ne i zadovoljan. Znao je veoma dobro da je ono što čini zločin, razbojništvo.

Vreme je prolazilo. Sledeći dan se približavao, a s njime i novo suđenje Stanu Riperu.

To je takođe bilo veoma kratko suđenje. Optuženi opet nije došao do reči, a sudija Mandrejk ga je bez pomoći porotnika osudio na smrt vešanjem.

Presuda će biti izvršena u zoru narednog dana.

Džon O'Brajen je sedeo sav rumen u licu u prvom redu i značajno pogledao advokata, koji je do tog trenutka izgovorio samo nekoliko reči.

Skot se javi za reč:

— Vaša milosti. Budući da će sutra ujutru nesrećni Šterlin Bak biti sahranjen, hteo bih da predložim da se smrtna presuda izvrši ranije.

— To nije uobičajeno, mister Skot — uzvрати mu sudija.

O'Brajen je imao želju da ga ubije. Kipeo je od gneva.

Ponovo se umeša advokat.

— Moram da zamolim vašu milost za izvinjenje i da ga upozorim da vodi računa o osećanjima stanovnika ovog grada. Ubica je, uostalom, već odavno trebalo da bude na vešalima, a ne onog jutra kada se njegova žrtva sahranjuje.

Bilo je to bezočno, ali je učinilo snažan utisak na ostarelog sudiju.

Šerif Trasi razvuče lice.

— Mogli bismo da izvršimo smrtnu kaznu sat ranije.

Pregovarali su o tome kao da se radi o najobičnijoj stvari na svetu.

Virdžil Erp, koji je sve vreme čutke stajao kraj vrata, priđe sada sudijskom stolu.

— Vaša milosti, zaključujem da ni danas kao ni na prethodnom suđenju krivica optuženog nije dokazana. Ako ga uprkos tome obesite, biće to ubistvo.

Rekavši to, vratio se na svoje mesto.

Prvi se snašao advokat.

— Šta vam pada na pamet da se ovde mešate, Erp? Vi ovde nemate šta da kažete.

Virdžil se mirno vrati sudijskom stolu.

— Izvinite, vaša milosti, što ću ovom čoveku odgovoriti. Ne sačekavši sudijin pristanak, Virdžil se obrati advokatu:

— Vaša primedba je neosnovana, mister Skot. Na naš zahtev je suđenje protiv Stana Ripera odloženo. Obnovljeno je i obavljeno, iako mi, koji smo tražili odlaganje, nismo dobili željene dokaze. Dakle o mešanju ne može biti govora.

— Vi ovde u Santa Fe nemate šta...

— Molim vas pustite me da kažem do kraja, mister Skot! Prvo i prvo, ja za vas nisam Erp, nego mister Erp. Osim toga, kao pomoćnik maršala u Tombstonu, a i kao član američke policije pre šesnaest godina zakleo sam se predsedniku Sjedinjenih Država da ću se u celoj zemlji i u svako vreme boriti za zakon i pravdu. Koliko znam, Santa Fe se nalazi u Sjedinjenim Državama...

— Uprkos tome, nemate šta nepozvani u našem gradu...

— Mister Skot, jeste li obavestili sud da ste pre tri godine u Kansas Sitiju stigli iza rešetaka zbog krivokletstva, kršenja advokatske tajne i pronevere?

— Erp! — uzviknuo je advokat, samrtnički bled.

— Jeste li obavestili sud takođe da ste posle odležane kazne otišli u Teksas, gde vas je šerif Džoe Masterson izveo pred sudiju kao varalicu na kartama i da ste osuđeni na dve godine robijske u Fort Vortu? Čekajte, mister Skot, imam još nešto.

Međutim, advokat je napustio sudnicu gotovo trčeći.

Džon O'Brajen je izgubio jedno od svojih najačih uporišta. Advokat je istog dana napustio grad.

Kada je Holidej prethodnog dana čuo za advokata, nagovorio je Virdžila da od vlade traži obaveštenje o njemu.

— Pošaljite telegram i potpišite se kao Vajat Erp, pa će vam guverner Valans još danas poslati telegram.

Traženi odgovor od vlade stigao je, međutim, sutradan, pola sata pre početka suđenja.

Pošto je zločinački advokat razkrinkan, u sudnici je nastao pravi urnebes. Kao da su svi vikali u glas. Stari sudija je izbezumljeno udarao srebrnim čekićem o sto.

Virdžil munu šerifa.

— Dakle, Trasi, kako vam se dopadaju vaši sugrađani i vaši istomišljenici?

— Ne znam šta hoćete time da kažete, mister Erp. Ja ne stojim ni na jednoj strani.

— To je loše — reče mu spremno Virdžil. — Trebalo bi da stojite na strani zakona.

O'Brajen priđe Virdžilu.

— Neće vam to koristiti, Erp. Jedan nečasni advokat ne može da izmeni tok stvari.

— Imate pravo. Ne može da izmeni. Uzalud je, na njegov zahtev danas održano suđenje. No pošto je, kao što rekoste, nečasni, suđenje je nevažeće. Vaša milosti — obrati se Virdžil sudiji. — Zahtevam novo suđenje.

Vlasnik pilane grubo munu šerifa.

— Trasi, zašto vas mi plaćamo? Zar da kao drvena figura stojite na vratima i bez reči slušate da nas stranci ovde prave budalama.

— Vaša milosti — uporno je nastavljao Erp, ne obazirući se na uvrede. — Prema zakonu dužnost vam je da zakažete novo suđenje.

— Da, ali s tim da odmah počne — grmeo je O'Brajen, kome je počelo da gori pod nogama.

— To je nemoguće? — objasni Virdžil. — Vidi se, mister O'Brajen, da nemate pojma o ovim stvarima. Od jednog do drugog suđenja mora da prođe najmanje dvadeset i četiri časa. Osim toga, zahtevam da jedan svedok bude saslušan.

— Ko? — upita Džon O'Brajen, naglo pobledevši.

Pomoćnik maršala se obrati sudiji:

— Vaša milosti, zahtevam da se prilikom sledećeg suđenja sasluša Finli O'Brajen, koji je kritičnog dana bio u društvu sa ubijenim Sterlinom Bakom i optuženim Stanom Ripperom.

— Zahtev će vam biti ispunjen — odgovori sudija mehanički, i dodade: — Suđenje je završeno.

— Završeno — uzviknuo je O'Brajen. — U redu, stari umorni čoveče! Pobrinućemo se da što pre budete uklonjeni sa svog mesta.

— Verovatno nemate nameru da umesto mister Mandrejka za sudiju postavite Džona Horoka — čuo se odsečan glas s vrata.

Sve glave se okrenuše u tom pravcu.

Na poluotvorenim vratima stajao je Dok Holidej. Visok, uspravljen, lako raskoračen kao i uvek. Samo je njegovo, inače preplanulo lice, bilo bledo, a pogled još ledeniji.

Grobna tišina vladala je u sali gradske većnice u Santa Fe.

Jedan novinar, koji je još istog dana obavestio svoj list o ovom događaju, napisao je: „Bilo je kao da je iznenada u sred žarkog leta pao sneg i sve se zaledilo. Niko nije ni trepnuo. Na vratima je stajao čovek, koga je ceo grad smatrao polumrtvim: Dok Holidej”.

O'Brajen nesvesno uzmače dva koraka.

— Do đavola, šta je sad to?

Holidej se uz velike muke držao tako uspravljen.

— Vi ste čuli zahtev pomoćnika US maršala Virdžila Erpa, sudijo Mandrejk. Suđenje će se nastaviti tačno onog dana kada odbegli Finli O'Brajen bude uhvaćen.

Vlasnik pilane je pozeleneo od nemoćnog besa.

— Begunac, uhvaćen? — vikao je, gušeći se. — Čekajte samo, Dok Holidej, čekajte!

Potrčao je prema izlazu, ali mu je kockar preprečio put.

— Na šta to treba da čekam O'Brajen? Na vaše prijatelje iz Meskvile?

O'Brajen je drhtao celim telom, a onda istrčao iz sudnice na sporedan izlaz.

Odakle je Holidej saznao za Ho-roka? Džon O'Brajen očigledno nije bio iskusan u ovakvim stvarima, jer bi u protivnom sigurno morao da pomisli da će ga Virdžil Erp, posle ranjavanja Holideja ispred njegove kuće, sigurno pratiti. Tako je zapravo i bilo. Pomoćnik maršala iz Tombstona je podozriv, jer je metak na Holideja bio ispaljen ili iz O'Brajenove kuće ili pak iz neposredne blizine. Pratio je O'Brajen sve do naselja Meskvila, u kome je stanovao nekadašnji vođa bande.

Virdžil, istini za volju, nije mogao da čuje njihov razgovor. Međutim, bila mu je već dovoljna sama činjenica da jedan tako ugledan i bogat građanin odlazi na razgovor kod razbojnika.

Po drugi put je Stan Riper uspeo da izbegne najgore. Džon O'Brajen nije hteo ni sada da miruje. Odmah je stupio u dejstvo. Ponovo je sakupio sve svoje prijatelje i izvukao od njih potpise na zahtev da im se ubica uruči da oni izvrše smrtnu kaznu. Sa tim dokumentom otišao je šerifu Trasi i zabeđivao da mu izruči ubicu.

Trasi je stajao iza pisaćeg stola, a ispred stola O'Brajen. Na to su se otvorila vrata.

Na njima je stajao Dok Holidej.

— Hello šerife, možete posetu!

O'Brajen planu.

— Eno, pogledajte ga, Trasi! Okrenite se i vidite ga! Stoji kao da je iz zemlje iznikao! Dok Holidej! Odatle dolazi? Niko ne zna! Zašto se baš sada pojavljuje? Ko ga je zvao i ko mu je pre svega dozvolio da ulazi na sporedna vrata?

— Ako ste zakrčili glavni ulaz svojim ljudima, O'Brajen, onda čoveku, koji hoće kod šerifa, nije ostalo ništa drugo nego da prođe kroz dvorište. A sada me slušajte dobro, Džon O'Brajen! Koliko da znate na čemu ste, ako te ljude odmah ne rasterate, vašem se vrlom sinu ne piše dobro.

— Mom...

— Vašem sinu!

— To je blef — ječao je vlasnik pilane.

— Meni je sasvim svejedno kako to ocenjujete — nemarno je rekao Holidej.

O'Brajen je počela da nagriza sumnja. Možda je opasni kockar uspeo da uhvati Fina, to jest njegov prijatelj Virdžil. Morao je da to utvrdi. Zbog toga je iznebuha upitao.

— Koliko je konja imao uz sebe moj sin Finli?

— Dva — glasio je Holidejev odgovor kao iz puške.

Još jednom se dokazalo da Holidej ima izuzetno oštar um. Veoma dobro je znao da pod normalnim okolnostima čovek ima samo jednog konja, koga jaši. Kada su kupovine ili prodaje u pitanju, onda goni nekoliko konja. U izuzetnim prilikama, međutim, vodi se još i tovarni konj. A Finli O'Brajen se očigledno nalazio u izuzetnim okolnostima.

Džon O'Brajen nije imao sreće, jer je natrčao na najopasnijeg blefera na Divljem zapadu. Naravno, nije uhvatio odbeglog prestupnika, ali je vešto blefirao.

Vlasnik pilane je teško disao.

— Vi... dakle, imate momka u rukama?

— Recite onom društvu napolju da šerif želi da na miru razmišlja i da se razidu. Nemojte da ja pomažem!

— Gde ste ga odvukli vi, crni đavole...

— Bez vređanja, O'Brajen, inače će biti šamara — oglasi se sada Virdžil Erp iza Holidejevih leđa.

O'Brajen klimnu glavom, obrisa znoj sa čela i pođe prema vratima. Holidej izvuče revolver iz desne furtule i jedva čujno ga otkoči.

— Treba da ostanete u poluotvorenim vratima, O'Brajen. Hoćemo da vaša leđa imamo na nišanu.

— Ljudi — obratio se O'Brajen gomili. — Nema još ništa, idite kući. Ali ja vam obećavam...

— Sad je dosta — upozori ga kockar i uvuče za mišicu u kancelariju.

Dok Holidej je ostavio Virdžila u kancelariji da motri na šerifa i O'Brajena, a sam je izašao napolje.

— Zar je moguće da u ovom lepom gradu postoji čovek koji želi da doživotno robija u kamenolomima Seskateve zbog toga što je učestvovao u linču? Tešto mi je da poverujem u tako nešto. Treba da sačekate strpljivo, ljudi.

Ove Holidejeve reči propraćene su gnevnim povcima, no on je mir-

no odmahnuo rukom i vratio se u kancelariju.

— O'Brajen, ako vam još neka slična šala padne na pamet, svašta može da se dogodi. Ljude, koji su svratili kod mene u hotel da me obaveste da hoće vašu pilanu da zapale, ne poznajem. Međutim, nemam ni malo interesa da te momke sprečim.

Džon O'Brajen se bez reči okrete i izađe napolje.

Da zapale njegovu pilanu! Njegovo životno delo. To ni po koju cenu ne sme da dozvoli!

Otrčao je kući, pokupio sve svoje momke, razdelio im puške i sve kofe napunio vodom, kako bi bile u pripravnosti.

Kada je pao mrak, u dvorištu se iznenada pojavi Džoni Horok. Vlasnik pilane se trže.

— Prokletstvo, šta vam je to palo na pamet! Kako ste došli ovamo? Dosta mi je što se onaj kockar šunja oko mene kao panter. Samo ste mi vi nedostajali!

— Preskočio sam ogradu, mister O'Brajen.

— Šta hoćete?

— Imam dobre vesti za vas. Jenki Džim je svratio kod nas u nasele. Trebalo bi da ga zavrбујete. Kako su stvari počele da se razvijaju, taj čovek bi nam bio preko potreban i koristan!

Jenki Džim je bio nekada oficir u vojsci Unije, a posle rata vođa bande ubica i palikuća. Krstario je svim državama. Gotovo nije bilo ni jedne u kojoj za njim nije bila raspisana poternica.

Džon O'Brajen je smatrao da mu samo providenje dovodi tog čoveka.

— Dovedite ga ovamo!

— On je već ovde, mister O'Brajen.

— Gde?

— U „Zlatnoj potkovici“.

— Kod Kartera? — upita O'Brajen i zamišljeno potrllja bradu.

Vlasnik lokala „Zlatna potkovica“, Karter, bio je član gradskog saveta i lični prijatelj vlasnika pilane.

— To je dobro, Horok, dolazim odmah. Koliko ljudi ima Jenki uz sebe?

— To ne znam.

— A vi?

— Ja? Pa, mister O'Brajen, imam petoricu ljudi.

— Zar nismo govorili o šestorici?

— Može, biti, ali je jedan juče umro od sušice.

Zaslepljeni Džon O'Brajen odmah je krenuo da zavrbuje novog partnera. Ovog puta je to bio tvrd orah. Jenki Džim je bio čovek čije ime i danas stoji zapisano u analima Sjedinjenih Država kao primer divljeg, neobuzdanog razbojnika, čiji je život bio isključivo ispunjen borbom.

*
**

Horok nije uspeo da sakupi petoricu ljudi nego samo dvojicu što ni u kom slučaju nije bilo dobro. Nesreća je bila u tome što Virdžil Erp njih nije poznavao, a oni njega jesu. Zbog toga im je uspelo da ga u jed-

noj tamnoj uličici uhvate lasom i savladaju. Sada je bio u njihovoj vlasti.

Za to vreme nekadašnji zubni lekar iz Bostona sedeo je u svojoj hotelskoj sobi, na ivici kreveta, boreći se sa posledicama rane na glavi.

Stan Riper se nalazio u bezizlaznom položaju.

Baš u tom najstrašnijem trenutku stigao je on! Grabio je u punom trku na leđima svog divnog vranca prema Santa Fe, vešto izbegao strazara kojeg je Horok postavio i neometano stigao u glavnu ulicu grada.

Bio je visok, plećat, guste crne kose, preplanulog lica i plavih očiju. U opasaču je nosio dva teška revolvera kalibra 45.

Zaustavio je konja ispred šerifske kancelarije, kliznuo iz sedla, a zatim levom rukom skinuo šešir s glave i otresao prašinu. Hitrim koracima pošao je uz stepenice trema.

Džimu Trasiju se učinilo da pred sobom ima duha. Jer tek što je prošlo nekoliko minuta, kako ga je jedan od građana obavestio da su dva Horokova čoveka izvršila prepad na Virdžila Erpa i odvukla ga.

Sada je stajao tu pred kancelarijom.

Ne, prevario se! Ovaj čovek je bio nešto viši i imao drugačije oči. Pogled mu je bio krajnje ozbiljan.

— 'bro veče šerife — rekao je.

Trasi je napregnuto slušao ovaj zvonki glas, koji nipošto nije bio Virdžilov. Odjednom mu je sinulo. To samo može biti Vajat Erp! Maršal iz Dodž Sitija dodirnu ivicu šešira i odmeri šerifa ispitivački.

— Imam samo jedno pitanje, šerife. Sigurno mi možete odgovoriti na njega. Gde mogu da nađem Doka Holideja?

— Da, naravno, on je ranjen i do juče je bio preko kod doktora Bernarda. No, koliko znam, prešao je u Kingsmenov hotel u svoju sobu.

— Hvala.

Mister Kingsmen je poznao maršala još od ranije. Čim ga je ugledao, odahnuo je s olakšanjem.

— Mister Erp! Hvala bogu! Ovde je nastao pravi pakao.

Vajat uzvratila na pozdrav i upitala:

— U kojoj sobi stanuje Dok Holidej?

— Četiri.

Vajat pohita, grabeći po tri stepenika odjednom. Pred vratima, na kojima je bio pričvršćen mesingani broj četiri, zastao je i zakucao.

— Ko je?

— Poseta iz Dodža.

Vrata se odmah otvoriše. Maršal zabrinuto pogleda čoveka, koji mu je otvorio. Bio je bleđ, upalih obraza, naslonjen na zid, sa revolverom u desnoj ruci.

— To ste vi, Vajat? — Jedva primetan osmeh zaigra mu na usnama. — Baš dobro. U to ime moram da popijem jednu rakiju.

Nesigurnim koracima pošao je prema krevetu i seo na ivicu. Maršal nije mogao da skine pogled s njega.

— Šta se desilo, Dok?

Holidej je rukom potražio flašu, ali je nije našao.

— Odmah ću vam ispričati, maršale, ali prvo recite vi šta se kod vas u Dodžu zbiva.

— Srećom još ne gori — objasni čovek iz Misurija. Šerif La Kaz mi je poslao glasnika.

Holidej nabra obrve.

— La Kaz iz Oklahome?

— Tačno. Danserovi razbojnici mu zagorčavaju život. Zapretili su mu da će opljačkati ceo grad, ako ga dobrovoljno ne napusti. Međutim, ti razbojnici su se zadržali na reci Šoni, tako da njihova pretnja nije odmah ostvarena.

— U tom slučaju, nadajmo se, možemo da stignemo na vreme.

Zvučalo je kao šala, međutim, Holidej je, bez obzira na svoje teško stanje, mislio ozbiljno. Za trenutak je oborio glavu, a onda nastavio:

— Dobro je da ste oko toga podigli prašinu. Danserovi nisu za potcenjivanje. Ja sam imao prvi sukob sa Halom Danserom tačno pre devet godina u glavnoj ulici Oklahoma Sitija.

Vajat ga nije pažljivo slušao. Zabrinuto je posmatrao lice svog prijatelja.

— Kako vaša povreda, Dok?

Holidej podiže glavu. Široko se osmehnuo.

— Metak me je samo okrznuo, ništa značajno. Možda iz veće blizine nego obično, ali rana se već zatvorila.

— Gde je Virdž?

— Ne znam. Moram da vam priznam da sam prilično zabrinut. Rekao mi je da će malo da prošetati kroz deo grada, nazvan Kamurg, ali ga nema. Trebalo je da se vrati pre više od jednog sata.

— Zašto je izabrao baš taj mračni deo da njime krstari?

— Rekao mi je da lupeži iz Meskvile, koje je O'Brajen zavrbovao, održavaju vezu sa jednim peonom u staroj konjušnici.

— Lepo se zakuvalo. Šta kaže Ripperova majka?

— Ništa, ona je potpuno slomljena. Posetio sam je nekoliko puta. Učinite mi jednu uslugu, maršale i potražite mi Virdža. Imam neki neprijatan predosećaj.

— Ol rajt. Nego, flaša sa rakijom, koja stoji na vašem noćnom stočiću, je prazna. Da naručim drugu?

Kockar odmahnu glavom.

— Ne hvala, nije potrebno.

Kada je stupio na ulicu, Vajat je slučajno čuo kako jedan dugonja govori svom prijatelju:

— Da, to je Virdžil Erp! Siguran sam kad kažem. Edi je bacio laso, a onda smo se nas dvojica bacili na njega pre nego što je uspeo da se ispetlja. U našim rukama je. Jenki Džim je u „Zlatnoj potkovici”. Horok ga je već pridobio.

Tako razgovarajući, ova dvojica, su stigla do krčme i gurnula krila pomičnih vrata.

Vajat, koji ih je sledio u stopu, ugleda šerifa za šankom, a kraj njega čoveka u odelu od crne teleće kože.

Jenki Džim! Dobro je poznavao tog crvenokosog čoveka sa zelenim očima kao u grabljive zveri. Dva puta su se sreli, ali nisu došli u sukob, jer je oba puta Jenki Džim bio mrtav pijan. Ove večeri, međutim, još nije uspeo da se napije. Kad je čuo šerifovu priču, uzviknuo je:

— Vajat Erp? Nemojte praviti glupe šale, šerife! Maršal u Santa Fe?

Trasi se ljutito obazre na sve strane. Zašto Jenki Džim nije šaputao, nego je govorio tako glasno?

Dva čoveka odgurnuše maršala s vrata i udoše u lokal, ne primećivši ga. Džon O'Brajen i dugonja Horok.

Šerif se obrati vlasniku pilane.

— Dobro je da ste došli mister O'Brajen! Nemam baš ohrabrujuće vesti!

— Šta kažete na to da vas i ja pozdravim — rekao je čuvaru zakona razbojnik Horok. — Nešto ću vam reći. Ovog puta se kuvamo u istom loncu!

Šerif razvuče lice u kiseo osmeh. Jenki Džim ga grubo odgurnu u stranu i pogleda vlasnika pilane.

— Vi ste dakle O'Brajen? Vama sam potreban?

Bila je to bestidnost, ali O'Brajen je otrpeo.

Dva čoveka, koja su pre maršala ušla u lokal, potapšашe Horoka po ramenu.

— Sada je Dok sam, ukoliko maršal nije već doista stigao.

— Šta to treba da znači — uzviknu Horok uplašeno.

— Ed i ja smo spakovali Virdžila. Leži vezan kod Lestersona na gro...

O'Brajen dade razbojniku znak očima. Šta se ostalih ljudi u krčmi tiče kuda su smestili prvog od protivnika, koga su uspeli da uhvate.

Šerif Trasi je smatrao da je dobro da što pre napusti ovo društvo.

Vajat se povukao sa vrata i sklonio. Kada je Trasi izašao, na tremu, nije bilo nikoga. Uputio se lagano prema svojoj kancelariji. Samo što je stigao do prve poprečne ulice, kad

ga neka snažna ruka povuče između Kingsmenovog hotela i kuće na susednom uglu. Iz mraka se čuo odsećan maršalov glas.

— Poštedite me svojih komentara, Trasi! Gde je Lestersonova kuća.

Trasi je teško disao. Spopao ga je užasan strah.

— Vajat Erp? Vi ste me povukli sa trema kao nekog ra...

— Gde je Lestersonova kuća?

— Ne znam na šta mislite? Šta vam pada na pamet da me na takav na...

Maršal mu je prilepio žestok šamar, a onda izvuče revolver.

— Ustanite, Trasi! Pitam vas po treći i poslednji put: gde je Lestersonova kuća?

— U Kamurgu.

— Napred, krenite sa mnom!

Hodali su ćutke mračnim ulicama, ne progovorivši ni jednu jedinu reč. Posle izvesnog vremena Trasi zastade.

— To je tamo napred, ona mala kuća.

Kad su stigli blizu kuće, maršal reče Trasiju:

— Kucajte na vrata i recite da bezuslovno morate da govorite s čovekom, koga su Ed i onaj drugi ovamo doveli.

— Vi ne poznajete Lestersona, maršale. Taj momak je u stanju da me ubije.

— To je vaša nevolja, Trasi — uzvрати mu maršal grubo. — Napred!

Trasi zakuca na vrata, a Vajat se zakloni kraj ulaza. Potrajalo je prilično vremena pre nego što su se čuli tihi koraci.

— Ko je tu?

— Prijatelj Eda i onog drugog — doviknu maršal izmenjenim glasom.

Otvorio je visok, herkulski građen čovek. Iznenađeno je gledao šerifa.

— Trasi, prokletstvo, šta vi ovde tražite?

— Moram na trenutak da govorim s čovekom, koji je ovde doveden.

— Sa kojim čovekom?

— Nemojte se praviti ludi, Lesterson! Znaite veoma dobro.

— Slušajte, šerife, ja sam po prirodi miran čovek, inače biste upoznali nas iz Kamurga.

— Lesterson, budite razumni.

Krupan čovek iznenada zamahnu pesnicom na šerifa. Vajat izađe iz svog skrovišta, dokopa Lestersona i povuče ga na trem.

Izvukao je šerifu kolt iz futrole i rekao:

— Evo, mister Trasi, vi ga čuvajte i ne zaboravite šta vas čeka, ako se još jedan jedini put kao čuvar zakona zaboravite.

Lesterson je ostao da leži onesvešćen. Kad ga je Vajat izvukao na trem, žestoko je udario glavom o stub. Trasi je sve vreme držao upečen revolver na njega, a maršal je pohitao u kuću.

Obe prostorije u prizemlju bile su prazne. Tek gore na spratu primećio je da ispod jednih vrata dopire svetlost. Provirio je kroz ključaonicu i video dvojicu kako sede za stolom i igraju karte. Maršal gurnu vrata nogom i ostade da stoji u njima. Jedan od ljudi uzviknu:

— Svevišnji, Vajat Erp!

Čovek iz Misurija je u jednom skoku bio kraj njega i oborio ga udarcem pesnice. Drugi, očigledno veštiji momak uzmače i izvuče revolver iz opasača. Tačnije rečeno, nameravao je da to učini. No nije još ni izvukao oružje do polovine, a već je video cev teškog bantlajna uperenog u svoje grudi.

— Jesi li sit života, momče?

Mladić podiže ruke iznad glave.

— Priđi bliže, dečko — doviknu mu Vajat Erp.

Kada je bio na pola koraka od maršala, pokušao je da još jednom napadne, istovremeno zamahujući i nogom i pesnicom. No, to je bio suviše jeftin stari trik za iskusnog čoveka, kakav je bio Erp. Već u sledećem trenutku napadač se našao na podu. U to je prvi došao k sebi i zamahnuo nožem. Nije imao više sreće od svog prijatelja.

Kada ih je obojicu savladao, Vajat promrmlja:

— Najverovatnije ih više nema ovde.

U tom trenutku čuo je šum na tremu i pojurio niz stepenice. Herkulski snažan Lesterson je uspeo da nadmudri i savlada šerifa Trasija. Upravo ga je stezao za vrat. Vajat ga uhvati za leđa povuče nazad i stade pred njega. Lesterson je bio razgnevljen i uzviknuo:

— A to si ti, momče! Hodi ovamo! Sabiću te u zemlju.

Bacio se svom žestinom na maršala, ali se silno prevario u računu. Potcenio je svog protivnika. Iskusni borac iz Dodž Sitija je vešto poskakivao s noge na nogu, izbegavao

udarce i blokirao ih sve dok nije došao njegov trenutak da snažnim zamahom leve pesnice pogodi Lestersona u vrh nepokrivene brade. Lesterson je tako žestoko udario o daske trema, da je šerif mogao da vidi, uprkos bleđoj svetlosti zvezda, kako se prašina uskovitlala.

— Prokletstvo, on leži kao proštac — promrsi Trasi.

— To je činio i malo pre — primeti maršal. — Ovog puta malo bolje motrite na njega.

Zatim je ponovo šmugnuo u kuću. Gore u sobi su dva momka već došla svesti i utvrdila da su razoružani.

Vajat Erp naredi jednom od njih.

— Uzmi lampu, Džoni.

— Lampu?

— Napred, tvoj prijatelj nek se drži čvrsto za tebe!

— I?

— Gore na tavan!

— Nebesa, on zna — ote se drugom lupežu.

— A zar si verovao da sam ja ovde došao i da se iz zabave nosim s vama? Napred sada!

Vajat ih potera gore. Merdevine su vodile na tavan, na kome je ležao Virdž. Bio je vezan konopcima kao paket. Brat mu preseče veze i izvadi krpu iz usta.

— Vajat — uzviknu Virdž. — Prokletstvo, to si ti! Kakva sreća! Vraški sam brinuo za Doka. Izgledao mi je veoma loše...

— Možeš li da ideš, Virdž?

— Sasvim dobro. Ne ležim ovde dugo. Kada sam napolju, ispred vrata, čuo šum, mislio sam prvo da je Dok Holidej. Tek kad sam čuo gu-

šanje dole u sobi, pomislio sam na tebe.

Samo četvrt sata kasnije Lesterson i njegovi prijatelji našli su se iza rešetaka. Maršal ih je svojom rukom zaključao.

— Tako, Trasi, a sada ćemo u kratku posetu „Zlatnoj potkovici”.

— Ko?

— Nas dvojica. Virdž, ti preuzmi danas Dokov deo posla.

— Kroz dvorišna vrata — reče Virdžil. Znam već dobro!

Kada je pomoćnik maršala iz Tombstona pet minuta kasnije stigao do kapije dvorišta „Zlatne potkovice”, ugledao je na svoje užasavanje jednog čoveka, koji je stajao tu kao kip.

— Dok? — promuca Virdž s nevericom.

— Vi ste dakle tu — čuo se Holidejev glas iz mraka.

— Da, Vajat me je izvukao.

— U tom slučaju ja mogu da idem.

Kockar se gipkim koracima uputi prema hotelu. Virdžil je gledao za njim.

Znači, taj verni prijatelj je sišao iz hotelske sobe i zauzeo svoje mesto, iako se najverovatnije veoma loše osećao. Međutim, pošto je sa maršalom već predstavljao uigran par boraca, znao je gde se protivnik nalazi i gde je maršalu potreban siguran čovek.

Virdžil se baš nije osećao naročito dobro na mestu na kome je smenio Holideja.

Za to vreme ljudi, koji su stajali za šankom „Zlatne potkovice”, kova-

li su planove. O'Brajenu je gorelo pod nogama.

Jenki Džim ga je posmatrao prezrivo.

— Ljudi — upozoravao je. — Ako je tačno da je Vajat Erp već u gradu, moramo da stupimo u dejstvo. Najbolje bi bilo da pozovemo predsednika i tražimo da Trasi preda zatvorenika.

— Šta imamo da tražimo od Trasija? — rugao je Horok. — Šta to ima da se traži? Zar on nije uz nas?

— To ne znam. On je veoma čudan momak.

— Onda ću mu razbiti glavu — zapreti Horok.

— Ljudi, moramo prvo da skuje-mo plan — zahtevao je O'Brajen.

— Plan? — uzviknu Jenki Džim.

— To je nešto za mene. Ja ću vam svoj izložiti u nekoliko reči.

To, međutim, nije bio plan, koji su ostali hteli da prihvate. Smišljali su drugi, novi. U međuvremenu, je Horok pio, a s njim i nekadašnji oficir Jenki Džim.

— Samo neka dođe taj Erp, taj razmetljivac — galamio je Jenki. — Ja...

— Pa, šta ćeš učiniti? — čuo se odsečan metalni glas s vrata.

U tom trenutku se u baru „Zlatna potkovica” nalazilo dvadeset i devet ljudi. Nije međutim, bilo nijednog kome nije zastao dah. Saveznici kraj šanka piljili su razrogačenih očiju prema vratima.

Tamo je stajao Vajat Erp, uspravljen i preteći, sa rukama iznad drški revolvera. Pogled mu je neprijetno preleteo preko sporednog ulaza. Primetio je da su vrata tek

odškrinuta. Za trenutak je video i oči svoga brata Virdžila.

Jenki Džim se prvi pribrao. Posmatrao je pridošlicu i obratio se ljudima uz šank.

— Hej, šta bi? Da to nije možda...

— Da, momče, ja sam Vajat Erp. Ti si upravo hteo nešto da kažeš.

U tom trenutku Džoni Horok počinio grešku. Mašio se za kolt i izvuкао oružje iz futrole, kada salunom zagrme maršalov metak, koji Horoku izbi kolt iz ruke.

Vajat je mirno punio kolt.

— Šta vi hoćete? — procedi Jenki Džim. — Šta imate protiv mene?

— Hteo bih prvo da progovorim nekoliko reči sa mister O'Brajenom.

Vlasnik pilane uzviknu:

— Dok Holidej mi je rekao da je uhvatio mog sina...

— Radi se u prvom redu o Stanu Riperu, mister O'Brajen — prekide ga Vajat oštro.

— Šta se mene tiče Stan Riper?

— To bih i ja voleo da znam.

O'Brajen u nemoćnom gnevu skide šešir s glave i baci ga na pod ispred maršala.

— Mene nećete sluditi, Marašle.

Vajat ga prezrivo odmeri.

— To mi i nije namera. No, kako sam saznao, vi imate nameru da jednog čoveka odvedete na vešala, iako njegova krivica nije dokazana.

— On je ustrelio Sterlina Baka.

— To će tek sud saznati od vašeg sina mister O'Brajen.

— Nije uopšte potrebno!

Maršal priđe bliže do vlasnika pilane i prekrsti ruke na grudima, ne is-

puštajući iz vida ni ranjenog Horoka, ni opasnog Jenki Džima.

— Mister O'Brajen, vaše ponašanje je više nego čudno. Hoćete po svaku cenu da pošaljete na vešala mladića u čiju krivicu niko ne veruje.

— Svi su uvereni! — grmeo je O'Brajen.

— Da je tako, mladić više ne bi bio živ.

— Dok Holidej nas je sprečio da ga obesimo.

— Dok Holidej? Ne, nije samo on. I loša savest jednog velikog broja časnih ljudi ovde u gradu.

— Šta se to mene tiče? U svakom slučaju...

— Fin O'Brajen će biti izveden pred sudiju — prekide ga čovek iz Misurija. — Tada će se sve razjasniti.

Šerif Trasi je stajao napolju ispred vrata i posmatrao. Prokletstvo, s kakvom energijom maršal vodi igru! No, hoće li uspeti da istraje protiv O'Brajena i svih ovih ljudi, koji su uz njega?

Već je pomislio na to da bi bilo najbolje da se drži po strani. Upravo je hteo da šmugne, kad ga neko dotaknu.

— Ostanite, šerife. Ulazite unutra!

Uplašeno se trgao, okrenuo i sreo ledeni pogled Doka Holideja.

— Napred! Idite unutra. Tamo je sad vaše mesto.

Trasi preko volje uđe i ostade da stoji uz zid kraj vrata. U to je Horok vikao koliko ga je grlo nosilo:

— Ako uobražavate da se mi vas bojimo, Erp, onda ste u zabludi!

Upravo smo se dogovorili da ćemo likvidirati svakoga ko nas napadne.

Vajat mu mirno uzvratiti:

— Ko toliko razbojništva ima na savesti, kao izvesni Džon Arčibald Horok, morao bi da pazi šta govori.

— Vi me baš zasmekavate — razmetao se razbojnik. — Ako samo to hoću, poćeće da puca svud oko vas. Napred i pozadi.

— Kad kažete napred, mislite li možda na vrata prema dvorištu?

U to se ta vrata otvoriše i na njima se pojavi Virdžil Erp sa dva revolvera u ispruženim rukama.

Horoku zastade dah. Nije se ni pribrao, kada se sa trema zaori glas:

— Ni ovde nije ništa bolje.

Holidej je gurnuo čizmom krila pomičnih vrata. Držao je svoje, na Divljem zapadu čuvene revolvere u rukama.

U krčmi je napetost dostigla vrhunac. Krčmar, koji je stajao iza šanka, oprezno se povukao u zaklon.

— To je nedopustiva pretnja! — vikao je O'Brajen.

— Vi da ćutite! — naredi mu maršal. — Dovoljno ste nevolja izazvali i dovoljno ljudi u ovom gradu nahuškali. Gledajte da se što pre izgubite. Ako samo čujem nešto o vama, naći ćete se u zatvoru da pravite društvo svojim prijateljima iz Kamurga.

O'Brajen se zaže, podiže šešir sa zemlje i pođe prema vratima. Dok Holidej nije hteo da mu se skloni s puta. Vlasnik pilane se obrati Erpu:

— Maršale, recite ovom čoveku da mi se skloni s puta.

Vajat nije više obraćao pažnju na njega.

— Horok, i ti treba da se gubiš. Ako se samo pojaviš u gradu, dok sam ja ovde, biće gužve.

Razbojnik nije dozvolio da mu maršal dvaput ponovi. Pohitao je prema izlazu. Kada je prolazio pored O'Brajena ovaj procedi:

— Bedni poganče, daj te nov...

— Kuka za svojim novcem — nasmeja se Holidej. — I ja nalazim da je u pravu, Horok. Treba da vratiš, jer ništa nisi učinio za njega. Ako mu vratiš bar polovinu, još nekad će zatražiti tvoje usluge.

Horok je protrčao pored kockara. Čim je on izmakao, za njim su se iskrala i dva njegova momka. O'Brajen je takođe pokušao da iskoristi pogodan trenutak da šmugne. Iznenada oseti hladnu revolversku cev na potiljku.

— Trebam li nešto da poručim Finu, O'Brajen?

Vlasnik pilane se smrtno uplašio.

— Ne — promrsio je — ali vam se kunem, Holidej, da nas dvojica još nismo završili.

— Nemojte davati prazna obećanja, O'Brajen! Počinili ste tolike gluposti i besmislice da sam doista iznenađen. Gubite se što pre, dok me strpljenje nije izdalo.

Džon O'Brajen ode, glasno psujući.

Najopasniji od svih još uvek je stajao za šankom „Zlatne potkoviće“.

Jenki Džim je računao s time da maršal ne poznaje njegova četiri momka, koji su sedeli za raznim stolovima, među ostalim gostima. Zbog toga je počeo samouvereno da se smeši.

— Niste to loše organizovali, Vajat.

— Smatrate? Svako na svoj način.

Na to razbojnik nabra čekinjaste obrve. Počeo je da podozreva da maršal možda poznaje njegove ljude.

— Kako to mislite, Vajat?

— To moraš sam odgonetati, Jenki.

— Ako samo hoću, vi ćete u sledećoj sekundi biti mrtvi — zaurla razbojnik.

Maršal je odavno osmotrio goste za stolovima i otkrio četvoricu Jenkijevih saradnika.

— Ako računaš sa Dikom Baretom ili Slimom Augustinom, moram te razočarati Jenki.

Dva razbojnika čija imena je Erp pomenuo, uplašeno se trgoše.

— Ja sam rekao da ako želiš, Vajate, bićeš u sledećoj sekundi mrtav — ponovi Jenki Džim, računajući na ostalu dvojicu.

Zaklonjeni iza poluotvorenog prozora, sedela su braća Van Dajk, koja su već više od pet godina u bandi crvenog Jenki Džima. Nisu obraćali pažnju na čoveka, koji je upravo proturio glavu i oba revolvera kroz otvoreni prozor.

Dok Holidej ih je držao na nišanu i glasno rekao:

— Sa ovom dvojicom džentlmena verovatno niste računali, kapetane?

Braća Van Dajk su sedela kao okamenjena, a Jenki Džim ljutito opsova:

— Šta vi, u stvari, hoćete, maršale? Ja sa celom ovom gužvom nemam baš ništa. Šta me se tiče momak koji treba da bude obešen? Otкуда ja znam kakva se igra ovde plete? Vlasnik pilane mi nije dao ni

probušen cent. Zašto bih ja onda za njega vadio ugljeklje iz vatre?

— Svakako, Jenki. Zbog toga se nećeš buniti što će ti šerif sada izvaditi revolvere iz opasača, deringer iz džepa kaputa, jedan nož iz pojasa, a drugi iz levog rukava.

Ovog puta Trasi nije oklevao. Ozloglašeni Jenki Džim je bio razoružan.

— Uzmite i onoj dvojici lupeža iz ugla pucaljke, Trasi.

Holidej se glasno nasmeja i dobaci dva revolvera:

— Već je učinjeno. Jedan od njih, međutim, ima nož. Smatram da mu treba ostaviti. Možda će danas sresti nekog Komanča.

Braća Van Dajk dođoše u sredinu lokala i ostadoše da stoje iza svog vođe.

— Idiotti! — brecnu se Jenki na njih.

I Dik Baret i Slim Augustin su im prišli.

— Niste još platili račun — upozori ih kafedžija.

— Račun! Pa mi ništa nismo pili — tvrdio je Jenki Džim.

— Ne pričaj mnogo, nego plaćaj! — naredi mu maršal.

Razbojnik nije imao kud, platio je i pošao prema vratima. No pre nego što je stupio na trem, doviknuo je maršalu:

— U redu, ovu rundu si ti dobio, Erp. No mi ćemo se sasvim sigurno još negde sresti, a onda će biti drukčije.

U gostionici su ljudi odahnuli sa olakšanjem.

Vajat dade znak šerifu i svom bratu, a zatim sva trojica izadoše na trem.

Doka Holideja nisu zatekli. Našli su ga u njegovoj sobi, kako sedi na ivici kreveta.

— Nije trebalo da dolazite, Dok — rekao mu je maršal s lakim prekorom u glasu, videvši njegovo bleđo lice.

— Sam đavo zna da sam već bio u krevetu, kada sam se iznenada setio dvojice plavih momaka, koji su sedeli uz prozor. Pola sata ranije video sam ih slučajno u prolazu. Možda ih ne poznajete, pa...

Vajat se nasmeja.

— Ne, doista ih nisam poznavao. Ali ako neko spusti ruku na dršku revolvera, čim me vidi, ili čuje moje ime, znam koga imam pred sobom.

Džon O'Brajen je bacio dve hiljade dolara u vetar. Srećom, nije dao više, ali i ovo je bilo već dovoljno zlo. Odlučio je da nastavi borbu. Oko dva sata je ustao i otišao do Horoka. Razbojnikova sestra mu je otvorila vrata.

— Mister O'Brajen? — upitala je iznenađeno. — Šta još hoćete ovde?

— Moram da razgovaram sa vašim bratom.

— On je ranjen u ruku, a osim toga sada spava.

— Probudite ga!

Vlasnik pilane je pošao za devojkom sve do Horokove sobe. Lampa je prigušeno gorela, dajući predmetima u sobi neki avetinjski izgled.

Probudeni razbojnik promrmlja ljutito:

— Čoveče, šta vi ovde tražite? Izgleda čeznete za tim da vas prijatelji ovde u naselju pretuku. Momci uopšte ne podnose da se u ovo

doba neko muva ko ovde ne pripada.

— To me uopšte ne zanima — brecnu se O'Brajen. — Treba da razgovaram sa vama.

— Ako verujete da ću vam jedan jedini dolar od ovog novca, koji sam teško zaradio, vratiti, silno ste se prevarili.

O'Brajen odmahnu rukom:

— Naprotiv, Džoni — rekao je žustro. — Nudim vam pet hiljada.

Horok se naglo uspravi u postelji u trenutku se potpuno rasanio.

— Pet hiljada! Jeste li možda pijani, čoveče?

— Nipošto. Nudim vam pet hiljada dolara.

— I šta treba za to da učinim — procedi razbojnik kroz zube, dok mu se u očima ogledala pohlepa.

— Nimalo laku stvar!

— Ako opet hoćete da me nahuškate protiv Vajata Erpa, žao mi je, ali moraćete da platite duplo.

Razbojnik Džon Horok je hteo da napravi veliki posao. Ipak nije mu ni padalo na pamet da više izlaze maršalu na oči. Jednostavno je hteo da prevari vlasnika pilane.

No Džon O'Brajen nije bio naivan. Već je izgubio hiljadu dolara na ovog čoveka, pa je zbog toga rešio da ovog puta bude mudriji i oprezniji.

— Vi ćete izvući Stana Ripera iz zatvora. Živog! Kada mi ga vezanog budete predali iza zatvora, u ulici Vater, dobićete sav novac.

Horok proguta pljuvačku. U to je njegova sestra gotovo nečujno ušla u sobu.

— Nećeš to učiniti, Džoni — rekla je drhtavim glasom.

— Ti se drži po strani!

— Obećao si i ocu i meni. Jednom si se sudario sa maršalom i izvukao se. Drugi put ti neće uspeti.

— Bolje bi ti bilo da zavežeš. Ko ovde mora da zarađuje novac? Ja ili ti? Sa tri korpe i krčaga koje uspevaš da prodaš četvrtkom i petkom na pijaci, posle nekoliko sati stajanja na suncu, ne možemo da živimo.

Devojka bez reči napusti sobu. Horok ustade.

— Povešću Eda Džampera, reče razbojnik.

— Da li je to potrebno?

— Da nećete možda vi da me priđržavate — rugao se Horok.

Tri jahaća napustila su Meskvilu. O'Brajen je uskoro ostavio razbojnice, skrenuo u glavnu ulicu i nestao u jednoj poprečnoj, iz koje je mogao da stigne u ulicu Vater.

Tu će sačekati. On će izvući tog momka iz zatvora, a onda će sve ići lako. Pobrinuće se da ga ujutro nađu negde sa metkom u glavi. Moglo bi da se tvrdi da je pobegao iz zatvora i da je negde pokušao nešto da ukrade.

Horok je uspeo da uz Džamperovu pomoć preskoči u dvorište zatvora.

— Ti ćeš čekati ovde na kapiji i tiho zazviždati ako nešto primetiš.

Džamper pristade.

Horok se pogrbljen šunjaao prema zatvoru i više od četvrt sata obijao teška sporedna vrata. Izvukao je kolt i krenuo mračnim hodnikom. Odjednom, kao da mu je neka nevidljiva sila izbila oružje iz ruke, a dve snažne šake grčevito mu stegle vrat i povukle na zemlju. Iz mraka je odjeknuo maršalov glas:

— Ja sam i pomislio da si bacio

oko na zatvor, Horok! U redu popustiću! Dozvoliću ti da ostaneš u njemu nekoliko meseci.

Povukao je razbojnika i ubacio ga u jednu mračnu ćeliju.

Horok skoči i baci se na vrata, koja su već bila zaključana. Vajat se uputi prema vratima koja su vodila u dvorište. Tu je Virdž stajao i posmatrao napolje.

— Onaj drugi još stoji tamo. Da idem po njega, Vajat?

— Ne. Pretpostavljam da napolju negde čeka treći, pa i četvrti lupež. Hoću sve da ih uhvatim.

— Šta ćeš sad da preduzmeš?

— Ti ostani ovde, Virdž i drži ovog na nišanu, a ja idem malo u obilazak.

Serif je zbunjeno posmatrao maršala:

— Uzalud se mučite, mister Erp. Zašto se izlažete opasnosti noću?

— I to je ponekad potrebno, Trasi, ukoliko hoćemo da učinimo nešto za zakon.

— Svakako! Ali svi oni će se čuvati da dođu ovamo.

— Već su ovde, Trasi.

Maršal zatvori s treskom vrata za sobom. Išao je prema ulici Vater i uskoro primetio čoveka s konjem, preko puta dvorišne kapije zatvora.

O'Brajenu se približavao čovek, vukući noge. Bio je pogrbljen pod teretom godina. Vlasnik pilane je posmatrao starca podozrivo, kako mu se približava. „Verovatno me stari nije prepoznao”, pomislio je.

U to se Vajat stvorio kraj njega, ispravio se i uplašenom O'Brajenu stavio šaku na usta.

— Ni glasa! — naredio mu je.

Vajat ga odvede nekoliko koraka dalje, kako ga stražar na kapiji ne bi čuo.

O'Brajen je tek sada primetio ko ga je to dočekao i uzviknuo.

— To ćete zažaliti, maršale!

— Rekao sam, ni glasa.

Poveo je O'Brajena do glavne ulice i uveo u šerifsku kancelariju.

Trasi se silno iznenadio, kada je video koga dovodi.

— Još jedan kasni gost, mister Trasi.

Džon O'Brajen je odveden u ćeliju. Bilo je veoma čudno, ali ni Horok ni vlasnik pilane nisu pokušali da viču i time upozore partnera.

Maršal ode do Virdža, koji je još uvek stajao na otvorenim vratima.

— Dakle, šta radi onaj momak?

— Skakuće s noge na nogu. Njegovo je strpljenje, izgleda, stavljeno na veliku probu.

Vajat stupi u dvodište. Virdž ga je mirno posmatrao kako prelazi dvorište i približava se razbojniku s leđa.

Uskoro se čulo dva puta pljus, pljus.

Razbojnik je stigao u ćeliju da pravi društvo svojim prijateljima. Jedino po čemu se razlikovao od Horoka i O'Brajena, bilo je to što je usput zaradio i dva šamara.

*
* *

Sledećeg jutra maršal prvo pođe do sobe Doka Holideja. Bila je prazna.

Vajat je stajao nekoliko trenutaka pred vratima i zamišljeno trljao

bradu. Gde li se to deo njegov prijatelj? Nikada nije običavao da rano ustaje.

Maršal side u predvorje, gde ga ljubazno dočeka hoteljer.

— Zar je Dok već ustao?

— Da, mislim da je već i prošetao kroz grad, a posle toga posetio svoju novu prijateljicu, lepu lekarovu ćerku. Pre pola sata su otvorili „Zlatnu potkovicu” i još dva saluna u glavnoj ulici.

Vajat zahvali i izađe napolje. U „Zlatnoj potkovici” nije našao Doka Holideja.

Umesto toga, stajao je naslonjen na šank u Markusovom baru, a kraj njega neobrijan mladić sa šeširom duboko navučenim na čelo. Očigledno, ispred njega nije stajala prva čaša pića.

— Helo, Dok!

Kockar se okrete i ugleda maršala na vratima.

Vajat Erp je sa zadovoljstvom utvrdio da se njegov prijatelj prilično oporavio. Bio je to izuzetno živav čovek. Uprkos podmukloj bolesti, koja mu je nagrizala pluća i dovela ga sa civilizovanog istoka ovamo, u ovu divlju zemlju, uspeo je da neverovatno brzo preboli ranu.

— Hodite ovamo. Upoznao sam divnog momka, koji mi je upravo ispričao da ne postoji ništa strašnije, nego imati nekoga za petama. On se zove O'Brajen. Fin O'Brajen.

Vajat Erp priđe bliže i odmeri pripitog mladića.

— Fin O'Brajen. Mladić, koji je na vas pucao?

— Tačno on. Dojahao je jutros u grad. Primetio sam ga kroz prozor kuće doktora Bernada i pošao za

njim. Pomislio sam da bi bilo najbolje da prvo s njim popijem po čašicu.

Finli okrete glavu i staklastim pogledom odmeri maršala.

— Vi ste Vajat Erp?

— Da.

Mladić klimnu glavom.

— Ja znam... znao sam da to nema nikakve svrhe. Zbog toga sam se i vratio.

Maršal ga uhvati za mišicu i privuče k sebi.

— Zašto si ustrelio Sterlina Bakaa?

— Ja nisam... nisam to uopšte hteo. On je znao da sam još jednom ušao u banku i uzeo onih tri hiljade pet stotina dolara... Pa ipak nisam hteo da ga ustrelim.

Holidej se obrati krčmaru.

— Ovom rakijom bi mogli da potrujete svoje pacove, mister! Hoćemo li, maršale?

Vajat klimnu glavom i pogleda mladića.

Fin se maši za džep, baci nekoliko novčanica na šank, a onda pođe između dvojice prijatelja iz Dodž Sitija napolje.

Tri sata kasnije u prepunoj sali gradske većnice počelo je suđenje dvojici prestupnika. Ovog puta je trajalo gotovo puna dva časa.

Stan Riper je osuđen na godinu dana zatvora zbog provale, teške telesne povrede, ispada i kršenja javnog reda.

Mladić je bleđa lica saslušao presudu, a onda pogledao Doka Holideja i maršala. U tom pogledu se nedvosmisleno osećala zahvalnost.

Finli O'Brajen se onesvestio kada je čuo presudu.

Sedam godina robije u Fort Vortu zbog ubistva, teške pljačke, provale i remećenje javnog reda.

Prí tome je mogao još da kaže da je srećan, jer je isti mladić, koga je hteo da pošalje na vešala, Stanli Riper izjavio da se radi o nesrećnom slučaju, koji se nesrećno i okončao, tako da je kategorisan kao ubistvo drugog reda.

Uskoro su dva mlada osuđenika odvedena. Provodili su ih pored Holideja i braće Erpa Stanli Riper je zastao.

— Hteo bih da vam se zahvalim — promućao je.

— Jedna godina će brzo proći — rekao mu je maršal. — Kada budeš izašao, moći ćeš bolje da počneš.

Fin O'Brajen je nesigurnim koracima prolazio pored braće Erp i Holideja. U njegovim očima se nije videla mržnja, kao u očima njegovog poočima. Vlasnik pilane je stajao sa strane, između šerifovih pomoćnika, a uz svoje partnere, Horoka i Džampera. Sva trojica su osuđena na po pola godine zatvora u Santa Fe.

Dok Holidej pogleda sudiju ispod oka, zapali cigaretu i reče:

— Baš lep, prijatan boravak u Santa Fe! Doista, trebalo bi češće da navraćamo.

Četvrt sata kasnije sedeli su na leđima svojih konja, jašući ka istoku, prema dalekom gradu Oklahoma Sitiju.

KRAJ

Obaveštavamo čitaoce da od do sada izašlih brojeva „VIKEND ROMANA” iz serije „VAJAT ERP”, raspoložemo sa sledećim brojevima:

9. Jahač sa zvezdastim mamuzama	44. Bitka u Lamesi
14. Šerif iz Dodž Siti	45. Zakon kolta
16. Oluja nad Simeronom	47. Zlatonosna reka
17. Čovek s bičem	48. Krvavi sudija
18. Vukovi iz Kolorada	49. Žuti Džim
19. Stari gonič	50. Begunac iz Fort Vorta
20. Indijansko sedlo	51. Kočija za Salinu
21. Hitac iz zasede	52. Žigosani
23. Ledeni vetar Montane	53. Bronko Bil
24. Kralj stočara	54. Kristal Palas
26. Crni Džo	55. Pucnji u Tombstonu
27. Uspavani pakao	56. Bandit u Tombstonu
28. Opasna braća	57. Otmica
29. Drvo za vešanje	58. Obračun kod O. K. Korala
30. Teror u Blafu	59. Bitka za rang
31. Zavejani tragovi	60. Karavan za Nevadu
32. Melez	61. Metak u leđa
33. Momci sa River ranča	62. Tragom ubica
34. Atlantik Siti	63. Dragoceni tovar
35. Strelac iz Kolorada	64. Dva prazna sedla
36. Teksasčka krv	65. Osvetnički kolt
37. Grad uplašenih	66. Dimni signal
38. Šerif iz Farleja	67. Peti ubica
39. Lovac na mustange	68. Mladi šerif
40. Kamp drvoseča	69. Šenandoa
41. Noć u Sijuks Siti	70. Siera Arkada
42. Klantonova banda	71. Učena
43. Prepada u klanu	

Navedene romane možete dobiti, ako uplatite na čekovni račun br. 657-1-255 NIP FORUM, Novi Sad, 1 dinar po svesci do br. 57, a od br. 58 po 2 dinara po svesci.

Od do sada izašlih brojeva Crtanih romana čitaoci mogu dobiti niže navedene sveske ako uplate na ček, račun br. 657-1-255. NIP „Forum“, Novi Sad, po 1 dinar po svesci do broja 189 a od broja 190 po 2 dinara po svesci.

130. Poslednji lov	174. Do pakla i natrag
131. Prolaz Karibu	175. Osvećenik
135. Močvara	176. Povratak u Grin Bes
137. Čejan	177. Pohod na Atlantu
139. Rukavica smrti	178. Čovek bez imena
140. Banditova osveta	179. Slomljena strela
142. Rančerov sin	180. Smrt na Rio Grande
143. Bekstvo iz Jume	181. Izvidnik
145. Ovčar	182. Krvavo jutro
146. Vođa karavana	183. Šerifova tajna
147. Indijanski borac	184. Najamnik Kel
148. Dug časti	185. U gnjezdu Rastlera
150. Poslednji metak	186. Ranč u Teksasu
151. Zaseda kod Liti Neka	187. Salun u Almendoru
153. Duh rudnika srebra	188. Apačko zlato
156. Kalamiti Džejn	189. Osvećenik sa koltom
157. San Francisco	190. Duel u Kansasu
159. Zaseda u Rinkonu	191. Masakr kod tvrđave Karni
160. Srebrni kolt	192. Braća Dalton
161. Farma na Red Riveru	193. Za dolar više
162. Lovci bufala	194. Osveta Velikog groma
163. Levoruki revolveraš	195. Plen braće Gelf
164. Šerif iz Glenhorna	196. Pravda u Silver Sitiju
165. Poglavica Komanča	197. Stranac sa dva kolta
166. Grad bez zakona	198. Šerif Dodž Sitija
167. Na ratnoj stazi	199. Revolverašev dug
168. Bekstvo sa vešala	200. Najduži poker
170. Balada o koltu	201. Lovac ucenjenih
171. Prognanik Lu	202. Tajna dugog kolta
172. Begunac	203. Jedan mora da umre
173. Smrt u preriji	

VELIKA NAGRADNA IGRA

**SA „CRTANIM ROMANIMA” U
SJEDINJENE DRŽAVE!**

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik:
SVETOZAR TOMIĆ. Kreacija i izbor: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata: na 3 meseca
18 dinara, na 6 meseci 36 dinara, na jednu godinu 72 dinara. Za inostranstvo cene
su dvostruke. Uplatu vršiti na tekući račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa“.

10. DECEMBAR 1970.